

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการสานานาชาติ ครั้งที่ 2
เรื่อง เทคนิคศึกษาและอาชีพศึกษา

ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรื

คำนำ

ในช่วงที่ประเทศต่างๆ ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลของแต่ละประเทศหันมาให้ความสนใจต่อการพัฒนาการศึกษากันอย่างจริงจัง กล่าวได้ว่า ขณะนี้การปฏิรูปการศึกษาเป็นกระแสที่เกิดขึ้นทั่วโลก และการอาชีวศึกษาก็นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากอาชีวศึกษาช่วยพัฒนากำลังคนระดับกลาง ซึ่งเป็นผู้สร้างผลผลิตส่วนใหญ่ของแต่ละประเทศ

ถึงแม้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... จะไม่ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมก็ตาม แต่ได้กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ ซึ่งในขณะนี้ สกศ. กำลังดำเนินการศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมของประเทศต่างๆ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย และจะนำข้อคิดเห็นที่ได้จากการวิจัยมาใช้ประกอบการร่างกฎหมายการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมในโอกาสต่อไป

การประชุมคองเกรสนานาชาติ ครั้งที่ 2 ด้านเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา ที่จัดขึ้นที่กรุงโซล ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ 26-30 เมษายน 2542 นับเป็นจังหวะที่ดีสำหรับประเทศไทยที่จะได้ติดตามกระแสความเคลื่อนไหวของประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยจะเห็นแนวโน้มของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการเตรียมพร้อมในการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

เอกสารฉบับนี้จะช่วยให้ข้อมูลสำหรับผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา ตลอดจนคนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมที่มีประสิทธิผลสำหรับประเทศไทยต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

30 มิถุนายน 2542

สารบัญ

คำนำ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทนำ   การเรียนรู้และการฝึกอบรมตลอดชีวิต : สะพานสู่โลกอนาคต

ประเด็นที่ 1   สิ่งที่ทำนายสำหรับเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา : อุปสรรคที่เปลี่ยนแปลง
ไปในศตวรรษที่ 21

ประเด็นที่ 2   ระบบการให้การศึกษาและฝึกอบรมตลอดชีวิต

ประเด็นที่ 3   การใช้นวัตกรรมในการศึกษาและฝึกอบรม

ประเด็นที่ 4   TVE เพื่อปวงชน

ประเด็นที่ 5   บทบาทของรัฐบาลและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด TVE

ประเด็นที่ 6   ความร่วมมือระดับนานาชาติด้าน TVE

สรุปผลการประชุม

ข้อเสนอแนะที่ 1   การปรับปรุงกระบวนการจัด TVE ให้สอดคล้องกับอุปสงค์ของศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะที่ 2   การปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะที่ 3   การใช้นวัตกรรมสำหรับกระบวนการศึกษาและฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะที่ 4   TVE เพื่อปวงชน

ข้อเสนอแนะที่ 5   บทบาทใหม่ของรัฐบาลและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด TVE

ข้อเสนอแนะที่ 6   การส่งเสริมความร่วมมือในระดับนานาชาติทางด้าน TVE

บรรณานุกรม

ภาคผนวก   การปฏิรูปและการใช้นวัตกรรมในการจัดเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษาใน
ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

องค์การ UNESCO ร่วมกับรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้ร่วมกันจัดการประชุม คองเกรสนานาชาติ ด้านเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา ครั้งที่ 2 ขึ้นที่กรุงโซล ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ 26-30 เมษายน 2542 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศสมาชิกขององค์การยูเนสโกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางการจัดเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา (Technical and Vocational Education-TVE) อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ในช่วงเริ่มต้นการประชุม ได้มีการยกภาชิตจีนขึ้นมาว่า “เมื่อลมเปลี่ยนทิศ บางคนสร้างกำแพง บางคนสร้างกังหันลม” ซึ่งแปลความหมายได้ว่า ในอนาคตข้างหน้าเราจะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงแต่เราจะตั้งรับ หรือเราจะเตรียมการในเชิงรุก ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของเราในวันนี้

สาระสำคัญของการประชุมสรุปได้ว่า ในศตวรรษที่ 21 ที่กำลังจะมาถึง จะมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมาก โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ซึ่งจะมีผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม เป็นเหตุให้ต้องมีการปรับกระบวนการพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลมากยิ่งขึ้น การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างวัฒนธรรมแห่งสันติภาพ และเป็นประตูสู่การพัฒนาบุคคลและสังคม

อย่างไรก็ตามบริบททางเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ที่ประชุมได้มีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มในการจ้างงานในระบบ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม จะมีจำนวนลดน้อยลง แต่การทำงานนอกระบบจะมีมากขึ้น แสดงว่าในอนาคตบุคคลจะต้องมีความสามารถในการสร้างงานหรือดำเนินธุรกิจส่วนตัว เพราะบัดนี้ปัญหาทางานมีจำนวนน้อยกว่าผู้ต้องการหางานทำได้เกิดขึ้นแล้ว ในบางประเทศพบว่า การทำงานนอกระบบได้ขยายตัวมากขึ้นและมีสัดส่วนถึงร้อยละ 60 ในเขตชุมชนเมือง

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าบุคคลจะทำงานอยู่ในส่วนใดของระบบเศรษฐกิจ จะต้องอาศัยความรู้ที่สูงขึ้น ประกอบกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้

ความรู้และทักษะล้ำสมัยได้ง่าย จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมบ่อยครั้งขึ้น ในอนาคตการจัด TVE จะต้องเปลี่ยนจาก supply-driven เป็น demand-driven หมายความว่าต้องเน้นความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญและสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การเรียนรู้จะต้องเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือเปิดโอกาสให้บุคคลเข้ารับการศึกษและฝึกอบรมเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา แต่ผู้เรียนก็ต้องมีบทบาทในการตัดสินใจและกำหนดทางเลือกด้านการศึกษาและฝึกอบรมของตนเองด้วย มาตรการในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การพัฒนาระบบสะสมเครดิตการเรียน (credit banks) ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลเข้าเรียนและออกไปทำงานสามารถกลับเข้ามาเรียนต่อได้ทุกช่วงเวลาของชีวิตการทำงาน

แนวโน้มที่สำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรจะเป็นวิชาสามัญมากกว่าความรู้และทักษะเฉพาะด้าน หมายความว่า จะมีการบูรณาการระหว่างการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ ซึ่งเป็นการช่วยให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีและการอาชีพ เป็นการปลูกจิตสำนึกด้านการทำงานตั้งแต่วัยเยาว์ ในอนาคตการรับบุคคลเข้าทำงานจะเน้นความสามารถในการปฏิบัติงานมากกว่าความรู้ทางทฤษฎี โดยจะต้องมีระบบการรับรองความสามารถและประสบการณ์ในการทำงาน

ประชากรรุ่นใหม่จะต้องมีความรู้ที่กว้างขวางขึ้น ประกอบด้วยความรู้ทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม ความรู้ความเข้าใจทางภาษาและวัฒนธรรม ตลอดจนความรู้และทักษะในการประกอบการ การที่จะให้ได้ประชากรที่มีคุณสมบัติดังกล่าวจะต้องอาศัยครูที่มีคุณภาพ ครูในอนาคตจะต้องมีพหุทักษะ มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ แต่สิ่งที่ยังเป็นปัญหาก็คือ เกณฑ์การคัดเลือกครูควรจะต้องมีการทบทวน โดยจะต้องให้ความสำคัญต่อประสบการณ์ควบคู่ไปกับคุณวุฒิทางวิชาการ

ในอนาคต การจัด TVE จะต้องอาศัยเทคโนโลยีการศึกษามากขึ้น เพราะจะช่วยในการขยายขอบเขตการให้บริการ เนื่องจากเทคโนโลยีการศึกษาช่วยให้เกิดความยืดหยุ่นในเรื่องสถานที่และเวลาของการให้บริการ แต่ก็ยังมีปัญหาว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะในการปฏิบัติโดยการเรียนรู้ผ่านทางสื่อเทคโนโลยีการศึกษาได้เพียงใด

นอกจากนี้ TVE จำเป็นต้องได้รับการยกฐานะให้สูงขึ้น โดยเฉพาะทัศนคติและค่านิยมของสังคมที่ยังเห็นว่าการเรียนวิชาชีพไม่สูงส่งเท่าการเรียนในมหาวิทยาลัย แต่แท้จริงแล้วผู้ประกอบการอาชีพทางเทคนิคจะเปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตทีเดียว การปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมจะต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์และเสนอกรณีตัวอย่างของผู้เรียนวิชาชีพและประสบความสำเร็จที่เห็นเป็นรูปธรรม

บทบาทสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ TVE ควรจะต้องดำเนินการ คือ การสร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้า โดยร่วมมือกับภาคเอกชนติดตามสถานการณ์และความเคลื่อนไหวของตลาดแรงงานและระบบการผลิตของภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งสัญญาณเตือนในกรณีที่มีความผันผวนเกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเผชิญต่อความเปลี่ยนแปลง

สำหรับเงื่อนไขของความสำเร็จที่สำคัญที่สุดอยู่ที่การได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายที่มุ่งมั่นและชัดเจน การ TVE จะต้องเป็นความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยรัฐจะต้องสร้างบรรยากาศและส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนกับภาคเอกชนและทุกฝ่ายในสังคมภายใต้กรอบของกฎหมาย และมีมาตรการที่สามารถจูงใจภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมอย่างเต็มที่

นอกจากนี้ จะต้องมีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยอาศัยองค์การ UNESCO เป็นผู้ประสานงานเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการจัดประชุมนานาชาติระหว่างผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายของประเทศสมาชิก รวมทั้งพัฒนาสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ซึ่งขณะนี้ได้มีการสร้างเครือข่ายข้อมูล UNESCO เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองบอนน์ ประเทศเยอรมัน มีการเชื่อมโยงกับ 192 หน่วยงานใน 128 ประเทศ แต่อย่างไรก็ตามเครือข่ายนี้จะต้องได้รับการสนับสนุนจากประเทศสมาชิกโดยการนำศูนย์ข้อมูลระดับชาติและระดับภูมิภาคมาเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ซึ่งจะ

เป็นพาหนะที่นำไปสู่ความร่วมมือและความสำเร็จตาม

วิสัยทัศน์ใหม่ของการจัด TVE ในศตวรรษหน้าต่อไป

การเรียนรู้และการฝึกอบรมตลอดชีวิต : สะพานสู่โลกอนาคต

บทนำ

การประชุมกองกรสนานาชาติด้านเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษาครั้งที่ 2 ได้จัดให้มีขึ้นที่กรุงโซล ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อให้ประเทศสมาชิกขององค์การยูเนสโกได้มีเวทีประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้นิยามและทิศทางใหม่เกี่ยวกับการจัดเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา (Technical and Vocational Education, TVE) อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการว่างงานและปัญหาท้าทายต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในศตวรรษที่ 21 การกำหนดนิยามและนโยบายใหม่ด้าน TVE จะต้องคำนึงถึงพัฒนาการด้านเทคโนโลยี สภาพบริบททางสังคมของยุคสมัยที่กำลังจะก้าวเข้ามา โดยจะต้องมีการดึงภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้ามาเป็นหุ้นส่วนในการร่วมรับผิดชอบการพัฒนา TVE

การจัดประชุมกองกรสนานาชาติครั้งนี้ได้รับการคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดข้อเสนอแนะทิศทางที่มีประสิทธิภาพในการจัด TVE เพื่อจะช่วยประชากรในประเทศที่พัฒนาและประเทศกำลังพัฒนาให้มีงานทำและช่วยเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ข้อเสนอแนะที่จะเกิดขึ้นจากการประชุมนี้แม้ว่าจะมุ่งประโยชน์เพื่อการจัด TVE โดยทั่วไปก็ตาม แต่ก็สามารถเป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์ของยูเนสโกในการส่งเสริมสนับสนุน TVE ในระดับโลกอีกด้วย

ในการประชุมครั้งนี้ได้กำหนดประเด็นหลัก 6 ประเด็น เพื่อเป็นหัวข้อสำหรับการอภิปราย โดยคาดว่าหัวข้อเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับการจัด TVE ในช่วงต้นของศตวรรษที่ 21 มากที่สุด การกำหนดหัวข้อการอภิปรายได้มาจากการประชุมเตรียมการระหว่างผู้เชี่ยวชาญทางด้าน TVE ในประเทศสมาชิกของยูเนสโก นอกจากนี้เพื่อเป็นเกียรติแก่ประเทศเจ้าภาพจึงได้กำหนดให้มีการนำเสนอหัวข้อพิเศษคือประสบการณ์ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีในด้าน TVE ที่ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่องมาหลายทศวรรษ

สาระเบื้องต้นของประเด็นหลักทั้ง 6 ประเด็น ที่ได้กำหนดเป็นหัวข้อของการอภิปราย ได้มาจากการสังเคราะห์บทความและงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์จากสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ TVE จากหน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย และ

สถานประกอบการ โดยมีความคาดหวังว่าหัวข้อทั้ง 6 ประเด็นนี้จะสะท้อนปัญหาของการจัด TVE ในช่วงต้นของศตวรรษที่ 21 นอกจากนั้นยังได้เสนอแนะนวัตกรรมที่จำเป็นในการแก้ไข ปัญหาเหล่านั้น อย่างไรก็ตามสาระที่เสนอในเบื้องต้นนี้ไม่ได้ครอบคลุมทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ TVE แต่เป็นการเสนอแนวคิดและมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับการจัด TVE เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดและนำไปสู่การอภิปรายอย่างกว้างขวางต่อไป

ประเด็นที่ 1 สิ่งที่ทำลายสำหรับเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา : อุปสงค์ที่เปลี่ยนแปลงไปในศตวรรษที่ 21

เมื่อกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลง มีการยกสุภาษิตจีนที่ว่า “เมื่อลมเปลี่ยนทิศ บางคนสร้างกำแพง บางคนสร้างกังหันลม”

ปัจจุบันเป็นยุคที่การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการปฏิวัติการสื่อสารที่แพร่กระจายทั่วภูมิภาคของโลก และก่อให้เกิดสังคมข่าวสารข้อมูล เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางด้านการสื่อสารและระบบสารสนเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากในวิถีชีวิตของมนุษย์เกือบทั่วทุกแห่งของโลก เปลี่ยนสภาพการเรียนรู้ การทำงาน และการมองโลกของการทำงาน นอกจากนี้การพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยังแสดงแนวโน้มให้เห็นว่าในอีก 2-3 ทศวรรษข้างหน้า จะมีการปฏิวัติกระบวนการผลิตอาหารและการรักษาสุขภาพอนามัยครั้งใหญ่อีกเช่นกัน อย่างไรก็ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมดังที่เป็นอยู่ในขณะนี้ได้ทำให้เกิดความวิตกกังวลว่าจะนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่มีความยั่งยืนเพราะการพัฒนาที่เกิดขึ้นนั้น มักมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม บัดนี้ถึงจุดที่จะต้องมีการพิจารณาปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาเสียใหม่โดยให้ความสำคัญต่อความยั่งยืน ซึ่งนับเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดต่อการดำเนินงานในศตวรรษที่จะมาถึงนี้

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ภายหลังจากการยุติสงครามเย็น ได้นำไปสู่ระบบการค้าที่มีเสรีมากขึ้นและเกิดการเคลื่อนย้ายของประชากรระหว่างประเทศ แนวโน้มในกระแสโลกาภิวัตน์นี้ผนวกกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีได้มีผลกระทบต่อประชากรของโลกในลักษณะต่าง ๆ กันและเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียมกัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นในบางประเทศทำให้

มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมในที่อื่น ๆ ประเทศที่พัฒนาแล้วมีการเปลี่ยนแปลงในสาระของการทำงานแทบทุกสาขาอาชีพ และมีการลดจำนวนของการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับต่ำและกลางได้มีการถ่ายโอนการผลิตไปไว้ในประเทศที่กำลังพัฒนาเพื่อที่จะได้รับประโยชน์จากค่าแรงที่ถูกกว่า คนงานที่ถูกพัฒนาให้มีทักษะคล้ายคลึงกันและไม่มีความสามารถเฉพาะด้านจะพบว่าตนเองขาดคุณสมบัติในการหางานทำ โดยเฉพาะงานในภาคที่มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและในอุตสาหกรรมบริการ ดังนั้น ถึงแม้โลกาภิวัตน์จะช่วยกระตุ้นภาคอุตสาหกรรมและภาคเทคโนโลยีอุตสาหกรรมบริการก็ตาม แต่ก็เพิ่มภาระทางด้านสวัสดิการสังคมให้กับรัฐบาลในประเทศที่พัฒนาแล้วค่อนข้างมาก

ในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศโดยเฉพาะในแอฟริกา การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและโลกาภิวัตน์ได้ทำให้ปัญหาการว่างงานรุนแรงมากยิ่งขึ้นสถานะการณ์นี้ส่วนหนึ่งมาจากการดำเนินการทางเศรษฐกิจที่อ่อนแอ โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นหลักและขาดประสิทธิภาพไม่สามารถที่จะแข่งขันกับบริษัทข้ามชาติจึงต้องปิดตัวลง ทั้งนี้เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้ไม่สามารถที่จะพัฒนาตนเองให้ทันสมัยได้ เพราะไม่มีเงินที่จะลงทุนซื้อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ดังนั้น ในสภาพการณ์ที่โอกาสการจ้างงานในระบบมีน้อยลงบุคคลเป็นจำนวนมากในประเทศที่กำลังพัฒนาจึงได้หันไปพึ่งพิงการทำงานนอกระบบมากขึ้นผลที่ตามมาทำให้สัดส่วนการทำงานนอกระบบของบางประเทศได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วและขณะนี้มีส่วนถึงร้อยละ 60 ของการจ้างงานในชุมชนเมือง แนวโน้มอีกประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในประเทศที่กำลังพัฒนาบางกลุ่มก็คือ ปัญหาสมองไหลหรือการที่บุคลากรที่มีความรู้และทักษะได้ลาออกจากสถานประกอบการแห่งหนึ่งไปทำงานในประเทศอื่นที่มีอัตราค่าตอบแทนสูงกว่า

การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีผนวกกับกระแสโลกาภิวัตน์ ได้ช่วยบุคลากรที่มีความรู้ทักษะทางด้านเทคนิคและอาศัยอยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนามีโอกาสที่จะทำงานให้กับอุตสาหกรรมของประเทศที่พัฒนาแล้ว ยกตัวอย่างเช่น นักพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และผู้ที่มีความสามารถทางการสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศที่กำลังพัฒนามีค่าตัวที่ถูกกว่าคน

ที่ทำงานในลักษณะเดียวกันในประเทศที่พัฒนาแล้ว บุคลากรเหล่านี้จึงมักได้รับการติดต่อทบทวนและจ้างให้ทำงานให้กับบริษัทข้ามชาติเพิ่มจำนวนมากขึ้น

กระแสโลกาภิวัตน์ได้มีผลกระทบต่อบางประเทศในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงไปสู่เศรษฐกิจระบบตลาดเสรีโดยทำให้ประเทศเหล่านั้นต้องเผชิญปัญหาการแข่งขันอันเนื่องมาจากการขาดประสิทธิภาพของระบบอุตสาหกรรมซึ่งมีผลผลิตด้อยคุณภาพและมีต้นทุนสูง ทำให้จำเป็นต้องหาพนักงานที่มีประสบการณ์และความสามารถใหม่ๆ คนงานที่มีความรู้ทักษะและทัศนคติที่ล้ำสมัยจะไม่เป็นที่ต้องการและประสบปัญหาการว่างงานเพิ่มขึ้น รัฐบาลของประเทศเหล่านี้ไม่สามารถแบกรับภาระในการจ่ายค่าจ้างแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นรัฐวิสาหกิจได้อีกต่อไป ในขณะที่เดียวกันการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ กลับมีการเติบโตอย่างรวดเร็วและสร้างงานให้กับบุคลากรรุ่นใหม่หรือประชากรรุ่นใหม่ที่อยู่ในเมือง สภาพการณ์เช่นนี้ทำให้เยาวชนที่อยู่ในเมืองได้รับผลกระทบที่เป็นประโยชน์คือมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีและมีโอกาสที่จะพัฒนาฐานะทางสังคมอีกด้วย แต่ในขณะที่เดียวกันประชากรที่มีอายุมากและอยู่ในเมืองรวมทั้งประชาชนที่อยู่ในชนบทได้รับผลกระทบในทางเสียเปรียบเพราะต้องประสบความยากลำบากในฐานะความเป็นอยู่และถูกแปลกแยกออกจากสังคม

การหดตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อาจเป็นผลกระทบส่วนหนึ่งจากกระแสโลกาภิวัตน์ ถึงแม้ว่าประเทศเหล่านี้ได้ประสบผลสำเร็จอย่างรวดเร็วในการพัฒนาอุตสาหกรรมและการพัฒนาสังคมในช่วง 3-4 ทศวรรษที่ผ่านมา แต่ประเทศเหล่านี้ยังขาดความสามารถในการกำหนดนโยบายพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิผล ถึงแม้ว่าประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตใหม่ ๆ และสามารถเข้าไปมีส่วนแบ่งในตลาดโลกได้ แต่ในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าวก็กลับแสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนและความบกพร่องทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจซึ่งนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางการเงิน ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศเหล่านี้ลดลงอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามวิกฤตการณ์นี้เป็นที่คาดหมายว่าจะเป็นเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น และถือว่าเป็นกระบวนการปรับตัวของระบบให้ถูกทิศทางซึ่งจะต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในสถานะที่เศรษฐกิจมีการเติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็วเช่นนี้ อย่างไรก็ตามในกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจทางด้านเกษตรกรรมมาเป็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่เน้นการแข่งขัน

ในระบบการตลาด ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้มีการลงทุนในสัดส่วนที่สูงสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน มีการจัดสรรทรัพยากรให้กับการจัดเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษาหรือTVE โดยมุ่งหวังที่จะสร้างกำลังแรงงานที่มีความสามารถและสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมที่กำลังเจริญเติบโต ผลที่เกิดขึ้นคือช่วยให้กำลังแรงงานที่มีค่าจ้างที่ถูกกว่ากำลังแรงงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งถือได้ว่าบุคลากรซึ่งเป็นผลผลิตจากการกำหนดนโยบายการศึกษาที่ชาญฉลาดจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยบรรเทาปัญหาทางการเงินและเศรษฐกิจ โดยจะมีส่วนเพิ่มผลผลิตในภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดสินค้าที่มีคุณภาพสำหรับการส่งออก

ในขณะที่กระแสโลกาภิวัตน์ได้เพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในหลายประเทศแต่ก็ทำให้สภาพของการแข่งขันทวีความรุนแรงขึ้น ระบบการผลิตนั้นต้องอาศัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตรวมทั้งผู้ประกอบการต้องมีความรู้ที่หลากหลายมีทักษะที่ทันสมัยจึงจะสามารถดำรงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมเช่นนี้ ดังนั้นเมื่อภาคอุตสาหกรรมมีความจำเป็นในการเพิ่มผลผลิต การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้จึงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีการแพร่กระจายการใช้เทคโนโลยีไปสู่ทุกสาขาอุตสาหกรรมรวมทั้งในอุตสาหกรรมแบบดั้งเดิมที่เน้นแรงงานเป็นหลักด้วย การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วนี้ทำให้ทักษะที่มีอยู่ล้าสมัยลงได้อย่างรวดเร็ว ฉะนั้น ปัจจุบันจึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกอบรมในระดับต่าง ๆ บ่อยครั้งขึ้น ในสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีนี้อาจทำให้ผู้ประกอบการต้องเปลี่ยนอาชีพหลายครั้งตลอดชีวิตการทำงานของเขา

สิ่งที่ท้าทายในเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์คือความจำเป็นในการปรับตัวเองเพื่อให้พร้อมกับการแข่งขันในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง หัวใจสำคัญของการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 คือ การเตรียมประชากรวัยแรงงานที่มีผลิตภาพสูงและมีความสามารถในการปรับตัว ทุก ๆ ประเทศจึงมีภาระในการสร้างประชากรให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและปรับปรุงคุณภาพชีวิต เพราะบุคคลที่ขาดคุณสมบัติดังกล่าวจะกลายเป็นผู้ว่างงานหรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถในการทำงาน ในปัจจุบันพบว่าผู้ที่ออกจากระบบการศึกษาเป็นจำนวนมากทั่วโลกอาจจะไม่มีโอกาสได้ทำงานในระบบ บุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องมีทักษะในการดำรงชีวิต ปัญหาที่มีจำนวนน้อยกว่าคนได้เกิดขึ้นแล้วในแทบทุกประเทศ ทั้งประเทศที่พัฒนาและประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้นจึงเป็นที่ประจักษ์ว่าบุคคลจะต้องเตรียมความพร้อมให้มีความสามารถที่

หลากหลายสำหรับการทำงานรวมทั้งการประกอบอาชีพอิสระส่วนตัว ในหลายกรณีจะพบว่าบุคคลอาจจำเป็นที่จะต้องประกอบอาชีพ 2-3 อย่างขึ้นไปในช่วงเวลาเดียวกันเพื่อที่จะดำรงคุณภาพชีวิตไว้ได้

TVE เป็นองค์ประกอบของระบบการศึกษาที่มีผลกระทบโดยตรงต่อผู้ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมการผลิตทุกประเภท รวมทั้งอุตสาหกรรมบริการในการได้รับความรู้และฝึกทักษะจำเป็น แม้ว่า TVE ไม่สามารถที่จะสร้างงานแต่ก็สามารถช่วยให้คนที่มีทักษะที่เหมาะสมมีโอกาสในการที่จะประกอบอาชีพอิสระได้ การจัด TVE นั้นจำเป็นจะต้องเพิ่มความเข้มแข็งในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเพื่อที่จะให้ผู้เรียนหรือผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะที่มีความยืดหยุ่นสามารถที่จะสนองตอบต่อความต้องการของสถานที่ทำงานได้ นอกจากนี้ TVE ยังจะต้องช่วยพัฒนาบุคคลให้มีสมรรถนะในการที่จะก้าวไปสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น งานที่ต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูงได้มีเพิ่มมากขึ้นและส่วนใหญ่จะรับบุคลากรที่มีทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ มีความรู้ข้ามสาขาวิชา มีทักษะในการติดต่อสื่อสารและความสามารถในการทำงานกันเป็นทีม รวมถึงคุณลักษณะอื่นๆ ได้แก่ ความกระตือรือร้น ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการปรับตนเอง ความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ในรายละเอียดต่างๆ ของผลงาน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การมีทักษะเชิงระบบ (functional skills) สรุปได้ว่าการฝึกอบรมเบื้องต้นจะต้องช่วยให้บุคคลมีความรู้พื้นฐานที่จะให้เขาเหล่านั้นสามารถได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมในช่วงระหว่างการทำงานได้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเปลี่ยนสาขางานและอาชีพได้ตามสภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงแนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้ส่งผลให้การจัด TVE ที่เคยเน้นผู้ผลิตเป็นสำคัญ เปลี่ยนมาเป็นการจัด TVE ที่เน้นผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ สภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจของโลกในยุคใหม่ทำให้ต้องมีการมองการจัด TVE ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยจะต้องเน้นผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้สนองตอบต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ทำงานและผู้จ้าง นอกจากการฝึกอบรมบุคคลเพื่อเข้าสู่โลกของการทำงานแล้ว TVE ยังจะต้องเตรียมประชากรรุ่นใหม่ให้ทำงานในโลกที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย การฝึกอบรมจะต้องบูรณาการให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นที่ 2 ระบบการให้การศึกษาและฝึกอบรมตลอดชีวิต

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการลดน้อยของทรัพยากรธรรมชาติ จึงถือเป็นความเร่งด่วนของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาภาวะเทียบและนโยบายเพื่อจะปรับโครงสร้างของหน่วยงาน และปรับปรุงหลักสูตรเพื่อที่จะให้การจัด TVE ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของสมาชิกในสังคมและสามารถที่จะเข้าสู่โลกของการทำงาน การประสานระหว่างระบบการศึกษาและการฝึกอบรมจะต้องสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน สถานประกอบการ และภาคนอกระบบเพื่อที่จะมั่นใจได้ว่าการจัดสรรโอกาสเพื่อรับการศึกษาTVEมีความยืดหยุ่นพอสำหรับทุกกลุ่มเป้าหมาย การประชุมระดับโลกเรื่องการอุดมศึกษาที่จัดโดยยูเนสโกเมื่อเดือนตุลาคม1998 ได้ประกาศปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่จะต้องมีการประสานเชื่อมโยงระหว่างการอุดมศึกษากับ TVE และโลกของการทำงาน

ในบางประเทศได้เริ่มมีการปรับโครงสร้างของระบบ TVE เพื่อให้ได้ผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยทั่วไปรูปแบบของ TVE ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ มีอยู่ 3 รูปแบบ ได้แก่

- (1) การศึกษาสายสามัญที่มีระยะเวลา 9-12 ปี ต่อด้วยการฝึกอบรมในสถานที่ทำงานเพื่อให้เกิดทักษะในการทำงาน
- (2) การศึกษาสายสามัญต่อด้วยอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี
- (3) การศึกษาอาชีพในการศึกษาสายสามัญ เป็นระบบที่จัดให้มีความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะอาชีพที่หลากหลาย โดยจะไม่เน้นการเตรียมความพร้อมให้กับบุคคลเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานทันทีที่จบการศึกษา แต่จะเน้นการให้ทักษะชีวิตในขอบเขตที่กว้างและนำไปปรับประยุกต์ได้ต่อไป อย่างไรก็ตามในหลาย ๆ ประเทศยังมีการถกเถียงกันว่าการศึกษายาสามัญนั้น ควรจะมุ่งเน้นเฉพาะการได้รับความรู้พื้นฐานและทักษะทั่ว ๆ ไป หรือควรจะมีการส่งเสริมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพในสาขาใด ๆ เป็นการเฉพาะ

การปลูกฝังทักษะในด้านการประกอบการได้รับการพิจารณาว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมตัวให้กับผู้ทำงาน ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะมุ่งหวังที่จะประกอบอาชีพอิสระส่วนตัว

หรือจะทำงานแบบมีค่าจ้างตอบแทน การฝึกอบรมในด้านการประกอบกรนั้นถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ เพราะช่วยสร้างแรงจูงใจ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม นอกจากนี้ทักษะในการประกอบการ ยังได้รับการคาดหวังว่าจะช่วยให้ผู้ที่จบการศึกษา TVE มีโอกาสในการทำงานมากขึ้นโดยการสร้างธุรกิจใหม่ ๆ ขึ้นด้วยตนเอง

เนื่องจากผู้ที่จบการศึกษา TVE ส่วนใหญ่มักต้องการที่จะได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติม ไม่จำกัดว่าจะเป็นการฝึกอบรมในสถานที่ทำงานหรือในสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ฉะนั้นการจัดโปรแกรมการศึกษาการฝึกอบรม รวมทั้งหลักสูตรจะต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อให้การกลับเข้ามาเรียนใหม่เป็นไปได้ตลอดชีวิตของการทำงาน ผู้ที่จบ TVE ที่ประสงค์จะได้รับทักษะใหม่ ๆ โดยการกลับเข้ารับการฝึกอบรมจะต้องได้รับโอกาสตลอดเวลา การสนับสนุนแนวคิดดังกล่าวนี้อาจดำเนินการให้เป็นรูปธรรมได้ เช่น การออกแบบเนื้อหาวิชาในรูปของโมดูล การวัดผลด้วยการทดสอบสมรรถนะการทำงาน การใช้บทเรียนที่ผู้เรียนสามารถศึกษาในอัตราความเร็วที่เหมาะสมกับตนเอง รวมทั้งการให้ความสำคัญกับ ความรู้ทักษะพื้นฐาน และประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่ ปัจจัยเหล่านี้คือข้อคำนึงในการจัดระบบ TVE ที่มีความยืดหยุ่น และนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ในปฏิญญาของยูเนสโกจากการประชุมนานาชาติครั้งที่ 5 เรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ สรุปได้ว่าจะต้องมีการณรงค์เพื่อให้เกิดแนวร่วมที่รวมพลังและใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นไปด้วยความเบิกบานเป็นเครื่องมือที่ใช้ประโยชน์ได้และถือเป็นสิทธิของบุคคลที่สังคมจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกัน

ในสภาพแวดล้อมของการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การแนะแนวทางด้านการศึกษาและการอาชีพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก และต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องบูรณาการเอาไว้ในโปรแกรมTVE เพราะการแนะแนวจะช่วยทำให้การฝึกอบรมมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น การแนะแนวนั้นจะช่วยให้ครูเข้าใจถึงความสามารถพิเศษของนักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรม และช่วยให้นักศึกษาได้ทดลองงานในด้านต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพตามที่ตนต้องการ นอกจากนี้การแนะแนวยังช่วยพัฒนาบุคคลด้านการเข้าสังคม กล่าวคือจะช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคม และดำรงอยู่ได้ในโลกของการทำงานอย่างประสบผลสำเร็จ การบูรณาการวิชาอาชีพในการศึกษาสายสามัญจำเป็นต้องควบคู่ไปกับระบบการแนะแนว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติในทางที่ดีต่อการทำงาน การแนะ

แนวจะต้องช่วยให้บุคคลได้เข้าใจและมองเห็นการพัฒนาอาชีพ ว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเพิ่มวุฒิภาวะของบุคคลตลอดจนโอกาสในการมีงานทำได้ การแนะนำจะต้องใช้ข้อมูลการติดตามความต้องการของตลาดแรงงานและให้ข้อเสนอแนะทั้งกับกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษและกลุ่มด้อยโอกาสเพื่อวางแผนการอาชีพที่เหมาะสมที่สุดของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามครูส่วนใหญ่และผู้ให้การฝึกอบรมมักขาดประสบการณ์ทางด้านการแนะนำอาชีพ ในสถาบันการศึกษาที่มีบริการทางด้านนี้ส่วนใหญ่มักเป็นการให้บริการตามความพร้อมและความต้องการของโรงเรียน แต่ไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนทั้งระดับเยาวชนและผู้ใหญ่

ประเทศที่กำลังพัฒนาประสบปัญหาและการทำลายหลายประการในความพยายามที่จะปรับปรุงการจัดTVE เนื่องจากการลงทุนในการซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ใหม่ ๆ มีราคาแพงมาก อีกทั้งการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาก็ทำได้ค่อนข้างจำกัด ดังนั้น บทบาทของผู้จ้างงานในประเทศกำลังพัฒนาจะต้องมีมากขึ้น โดยเฉพาะการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัด TVE การให้ใช้สถานที่และเครื่องมือในการฝึกอบรม รวมทั้งจะต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการของสถานประกอบการในอนาคต ดังนั้นจึงเป็นที่ชัดเจนว่าสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ถ้าจะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับภาคธุรกิจและชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องให้ความสนใจอย่างจริงจัง และเข้ามามีส่วนร่วมในวางแผนและดำเนินการจัดระบบ TVE ต่อไป

ประเด็นที่ 3 การใช้นวัตกรรมในการศึกษาและฝึกอบรม

ในขณะที่สถานประกอบการต้องการผู้สำเร็จการศึกษาที่มีทักษะที่สูงขึ้น การศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพก็เป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการศึกษาต่อในระบบTVE ซึ่งก็หมายความว่า จะต้องมีการเรียนรู้ในทักษะที่ซับซ้อนมากขึ้นในโรงเรียน ได้แก่ ความสามารถที่จะอ่านและทำความเข้าใจคู่มือทางเทคนิค การเรียนรู้โดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูป และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีพื้นฐานจะต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมใหม่ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ และมีความจำเป็นแม้กระทั่งสำหรับบุคคลที่เป็นนักเรียนรักรัยสิ่งแวดล้อม

การที่ผู้สำเร็จการศึกษาTVE ในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้ทักษะหลากหลายและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น แสดงว่าการจัดการศึกษาและฝึกอบรมจะมีความซับซ้อนมากขึ้นด้วย ฉะนั้นครูผู้สอนในโปรแกรมTVE จึงต้องได้รับการยกระดับสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง ในหลาย ๆ ประเทศบุคลากรทางการศึกษามักมีความบกพร่องในทางทฤษฎีหรือไม่ก็ในทางทักษะปฏิบัติ ซึ่งการฝึกอบรมก็จะช่วยในการยกระดับความรู้ทักษะ และช่วยให้บุคลากรเหล่านั้นสามารถติดตามกระแสความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็วได้ การดำเนินการดังกล่าวอาจใช้หลาย ๆ มาตรการเข้าช่วย ได้แก่ การใช้แบบฝึกสำเร็จรูป การฝึกอบรมในสถานที่ทำงาน และการฝึกอบรมเพิ่มเติมในช่วงที่ครูปิดภาคการศึกษาก็นับว่ามีประสิทธิผล นอกจากนี้การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับสังคมภายนอก ยังสามารถช่วยให้ครูผู้สอนติดตามกระแสของเทคโนโลยีได้ทันและเรียนรู้เทคนิคใหม่ๆ ในด้านการประกอบการ ซึ่งช่วยให้ครูสามารถจัดการแนะแนวให้แก่ผู้เรียนได้ดีขึ้นอีกด้วย ดังนั้นครูผู้สอนใน โปรแกรม TVE ในอนาคตจะต้องมีพหุ-ทักษะ แต่คำถามที่ตามมาก็คือ ในการคัดเลือกบุคคลเพื่อเป็นครูในโปรแกรม TVE นั้น ควรกำหนดคุณสมบัติอย่างไร ประสิทธิภาพในการทำงานจะถือว่าเป็นสิ่งทดแทนคุณวุฒิทางการศึกษาได้หรือไม่ แรงจูงใจอะไรบ้างที่จะช่วยดึงดูดผู้ที่มีความสามารถและประสิทธิภาพจากการทำงานให้เข้ามาช่วยสอนและฝึกอบรมในโปรแกรม TVE

TVEสามารถเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น การลดน้อยถอยลงของทรัพยากรธรรมชาติ การตัดไม้ทำลายป่า การพังทลายของหน้าดิน การมีมลภาวะในอากาศและในน้ำ และการปนเปื้อนของโลหะหนักถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดทำหลักสูตร TVE ซึ่งจะต้องนำไปใช้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึก และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การสอนทักษะอาชีพจะต้องเน้นการใช้เทคนิคที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

เทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศที่เกิดขึ้นใหม่ได้ปฏิวัติการศึกษาโดยทำให้ระยะทางและความห่างไกลเป็นปัญหาน้อยลงและช่วยให้บุคคลในทุกพื้นที่สามารถศึกษาหาความรู้ตามกรอบของหลักสูตร ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาให้เกิดวัฒนธรรมของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และช่วยเสริมศักยภาพของผู้เรียนโดยการสร้างทางเลือกที่หลากหลายและเหมาะสม

สอดคล้องกับความต้องการ ในปัจจุบันทั่วโลกได้ให้ความสนใจมากขึ้นเกี่ยวกับการฝึกอบรม โดยใช้เทคโนโลยีการศึกษา เนื่องจากเป็นวิธีการที่จะช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนและมีค่าใช้จ่ายต่ำ นอกจากนี้ยังมีความยืดหยุ่นในเรื่องสถานที่และเวลาของการให้บริการ ยกตัวอย่าง เช่น การใช้ Internet นับเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมและนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้นในการให้บริการทางการศึกษาในทุก ๆ ภูมิภาค บทเรียนที่ได้คุณภาพมาตรฐานที่ดีที่สุดสามารถที่จะนำไปเผยแพร่และให้ผู้เรียนในประเทศกำลังพัฒนาได้เรียนรู้ผ่านทาง Internet การฝึกอบรมโดยใช้เทคโนโลยียังช่วยให้มีการปรับปรุงในเรื่องของโอกาสและความเสมอภาค ยิ่งไปกว่านั้น เทคโนโลยีสารสนเทศยังช่วยให้ TVE ทำหน้าที่เป็นตัวนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าไปในภูมิภาค ค่อยพัฒนาได้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามในเรื่องการใช้ Internet และเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีคำถามว่า เราจะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะในการปฏิบัติ โดยผ่านการศึกษาทางไกลได้อย่างไร

แม้ว่าการใช้เทคโนโลยีการศึกษาจะช่วยสร้างความหวังให้การศึกษาเข้าถึงประชาชนมากขึ้น แต่การขยายขอบเขตของการใช้ก็ยังมีอุปสรรค เนื่องจากอุปกรณ์มีราคาแพง และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีให้เข้ากับหลักสูตร อีกทั้งครูผู้สอนก็ยังคงขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นความร่วมมือในระดับทวิภาคีและพหุภาคีจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการลดช่องว่างความแตกต่างของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างประเทศที่พัฒนาและประเทศที่กำลังพัฒนา

แม้ว่าการใช้เทคโนโลยีการศึกษาจะช่วยสร้างความหวังให้การศึกษาเข้าถึงประชาชนมากขึ้น แต่การขยายขอบเขตของการใช้ก็ยังมีอุปสรรค เนื่องจากอุปกรณ์มีราคาแพง และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีให้เข้ากับหลักสูตร อีกทั้งครูผู้สอนก็ยังคงขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นความร่วมมือในระดับทวิภาคีและพหุภาคีจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการลดช่องว่างความแตกต่างของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา

การปรับกระบวนการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้สนองต่อความเปลี่ยนแปลงและสิ่งท้าทายของศตวรรษที่ 21 จะต้องเพิ่มทักษะในการประกอบการซึ่งเป็นที่มีความสำคัญสำหรับงานรับจ้างและงานอาชีพอิสระ ความสามารถในการประกอบการนั้นถือได้ว่าเป็นหลักสำคัญที่จะต้องมีการบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาสายสามัญและTVE เพราะความรู้และ

ทักษะดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บุคคลมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในทุกสาขาของงาน ในอนาคตธุรกิจขนาดเล็กที่ก่อตั้งโดยผู้ประกอบการอิสระจะสามารถสร้างงานขึ้นเป็นจำนวนมากในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ในอดีตกลุ่มประเทศยุโรปตอนกลางและยุโรปตะวันออก อาชีพอิสระถือเป็นสิ่งที่พบน้อยมากแต่ในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ยังคงยอมรับและมีแนวโน้มว่าจะมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในอนาคต การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ประกอบการจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะได้มีการคาดคะเนว่าประมาณร้อยละ 50 ของผู้สำเร็จการศึกษาในปัจจุบันอาจไม่มีงานทำที่มั่นคง ในประเทศที่กำลังพัฒนาและในประเทศที่อยู่ในช่วงความเปลี่ยนแปลงมาสู่ระบบเศรษฐกิจตลาดเสรี จะพบว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระจะช่วยให้ประชากรรุ่นใหม่เพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเองมากขึ้น ผู้จัดTVEและผู้ที่เกี่ยวข้องในสังคมจำเป็นต้องทำงานร่วมกันในการกำหนดนโยบายที่บูรณาการความรู้ด้านการประกอบการให้เป็นส่วนหนึ่งของทุก ๆ โปรแกรมการศึกษา ทั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้แต่ละบุคคลเพิ่มโอกาสในการสร้างงานให้กับตนเอง

การพัฒนากระบวนการศึกษาและฝึกอบรมจะต้องมีการพิจารณาวิธีการประเมินผลผู้เรียนและพัฒนาระบบการรับรองประสิทธิภาพในการทำงาน ข้อกำหนดที่เปลี่ยนแปลงไปของสถานประกอบการในการรับคนเข้าทำงาน ทำให้ต้องมีการทบทวนวิธีการประเมินผลที่ใช้อยู่เดิม การทดสอบทักษะและระบบการให้รับรองจำเป็นต้องสะท้อนในเรื่องมาตรฐานทักษะและสมรรถนะในการทำงานของผู้เรียน ระบบการรับรองดังกล่าวจะต้องสะท้อนผลผลิตของผู้ปฏิบัติงาน และจะเป็นเครื่องมือที่เอื้อประโยชน์ในกรณีที่มีการเปลี่ยนย้ายงาน นอกจากนี้มาตรฐานทักษะยังช่วยในการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตร การประเมินความสามารถและการออกใบรับรองอาชีพ ในบางประเทศมีองค์กรระดับชาติจัดตั้งขึ้นเพื่อที่จะกำหนดมาตรฐานและระบบการรับรอง การให้ความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อทดแทนวุฒิทางการศึกษาเป็นนวัตกรรมที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น ดังนั้นจึงเป็นที่ประจักษ์ว่าผู้จัด TVE จะต้องร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางสังคมในการพัฒนาเกณฑ์ในการวัดผลที่มีมาตรฐานเพื่อให้เกิดการเทียบโอนประสิทธิภาพในการทำงานอย่างเป็นระบบ

แนวโน้มในกระบวนการผลิตตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1980 และตลอดทศวรรษ 1990 แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ผู้จ้างจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการฝึกอบรมแรงงานในสถาน

ประกอบการมากขึ้น รัฐบาลโดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนานอกจากจะไม่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านความต้องการด้านทักษะของแรงงานแล้ว ยังไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมบุคลากรในทักษะที่ทันสมัยได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้จ้างงานจะต้องกำหนดวิธีการต่าง ๆ โดยร่วมมือกับสถานศึกษา TVE ที่อยู่ในท้องถิ่น โดยให้การสนับสนุนทางการเงินให้กับสถานศึกษาและผู้รับการฝึกอบรม ซึ่งประโยชน์ที่ผู้จ้างจะได้รับจากการดำเนินการดังกล่าวมีหลายประการ เช่น ผู้ที่จบการฝึกอบรมจะมีทักษะที่สัมพันธ์สอดคล้องกับกระบวนการผลิตของสถานประกอบการ โดยบุคลากรเหล่านั้นจะทำงานได้ทันที และจะมีความคุ้นเคยกับวัฒนธรรมในการทำงานของสถานประกอบการนั้น ๆ อีกด้วย

ประเด็นที่ 4 TVE เพื่อปวงชน

นอกจากการเตรียมประชากรเพื่อเข้าสู่โลกของการทำงานในช่วงต้นของศตวรรษที่ 21 แล้ว TVE ยังจะต้องเป็นเครื่องมือในการฝึกกำลังทางสังคมหรือสร้างเอกภาพทางสังคม โดย TVE จะต้องคำนึงถึงปัญหาการถูกแบ่งแยกของคนกลุ่มน้อยทั้งที่เป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ ทั้งในประเทศอุตสาหกรรมและประเทศที่กำลังพัฒนา นอกจากนี้ยังรวมถึง กลุ่มสตรีที่ด้อยโอกาส ปัจจุบันยังพบว่าวัฒนธรรมทางศาสนา ตลอดจนโครงสร้างทางสังคมและการปฏิบัติในทางวัฒนธรรมและค่านิยมต่างๆ ทำให้ผู้หญิงมีสถานภาพที่ด้อยในบางส่วนของสังคม และถูกจำกัดโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไรก็ตามค่านิยมดั้งเดิมที่เกี่ยวกับบทบาทของสตรีกำลังถูกท้าทายให้มีการเปลี่ยนแปลงซึ่ง TVE ก็จะต้องมีส่วนตอบสนองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่แบ่งแยกทางเพศ ทั้งในรูปแบบของการให้บริการและการจัดเนื้อหาของการเรียนรู้ โดยจะต้องมีบุคลากรผู้สอนที่มีความสามารถและมีความอ่อนไหวต่อปัญหา การส่งเสริมสตรีให้ได้รับโอกาสการศึกษาด้าน TVE อย่างเท่าเทียมกันจะต้องมีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพที่มีประสิทธิผล รวมทั้งการจัดคู่มือการแนะแนวต่าง ๆ โดยรวมข้อมูลเกี่ยวกับสาขาอาชีพใหม่ ๆ และสาขาอาชีพที่เคยครอบงำโดยเพศชาย ในขณะที่เดียวกันก็จะต้องมีมาตรการในการจูงใจให้เพศชายมีโอกาสในการประกอบอาชีพในสาขาที่เคยถูกครอบงำโดยเพศหญิง ในบางประเทศได้มีความพยายามที่จะปรับความไม่สมดุลระหว่างเพศใน

จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาTVE โดยการจัดตั้งโรงเรียนพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กผู้หญิง อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าการดำเนินการดังกล่าว อาจเป็นการสร้างความแบ่งแยกในรูปแบบใหม่ก็ได้ จึงควรมีการศึกษาวิธีการที่มีประสิทธิผลมากที่สุด ที่จะสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศ

ประชากรผู้พิการมักจะมีปัญหาในเรื่องของการเข้ารับการศึกษา ซึ่งรวมถึงการเข้าเรียนTVE ส่วนใหญ่แล้วปัญหาอุปสรรคในการจัดสรรโอกาสให้ผู้พิการขึ้นอยู่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ยิ่งในสถานะถดถอยทางเศรษฐกิจและอัตราการว่างงานสูง โอกาสการเข้าเรียนของผู้พิการจึงยากลำบากยิ่งขึ้น ผู้พิการนั้นคือโอกาสทางด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเข้าสู่ศูนย์ฝึกอบรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เขาสามารถเข้าสู่โลกของการทำงานได้ ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ นักการศึกษาและนักแนะแนวประเมินขีดความสามารถของผู้พิการต่ำเกินไป โดยคิดว่าผู้พิการไม่สามารถทำงานภายใต้สภาพที่มีการแข่งขันได้ อย่างไรก็ตามในทุกสังคมได้เริ่มคำนึงและให้ความสนใจในความต้องการเฉพาะของบุคคลเหล่านี้เพิ่มขึ้น เป็นที่ยอมรับกันว่าคนพิการมีความจำเป็นมากกว่าคนปกติในการได้รับการฝึกอบรมและการเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงาน ดังนั้นการจัด TVE จึงควรมีมาตรการทางด้านการศึกษาการสอน ที่จะส่งเสริมบุคคลทุกคนรวมทั้งผู้พิการเพื่อให้ได้รับประโยชน์ โดยจะต้องให้ผู้เรียนได้เกิดความหวังและสามารถประสบความสำเร็จทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม การดำเนินงานดังกล่าวจะต้องมีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ครอบครัวและสถาบันทางสังคม

ในการเตรียมรับสิ่งท้าทายของศตวรรษที่ 21 TVEจะต้องส่งเสริมการพัฒนาทักษะและโอกาสให้กับคนกลุ่มน้อย รวมทั้งเยาวชนที่อยู่นอกโรงเรียน ผู้ที่เกษียณอายุ ครอบครัวของผู้ลี้ภัยรวมทั้งทหารนอกประจำการ ในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศประชากรส่วนใหญ่อยู่ในตลาดแรงงานนอกระบบ มีสภาพการทำงานและชีวิตความเป็นอยู่ในมาตรฐานที่ต่ำ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงTVEให้กับประชากรเหล่านี้ โดยจะต้องเป็นระบบที่มีความยืดหยุ่นเพียงพอ คำถามในเรื่องนี้ก็คือ การจัดโปรแกรม TVE ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันสนองตอบและครอบคลุมตามความต้องการของกลุ่มผู้เรียนทุกกลุ่มรวมทั้งกลุ่มคนที่คือโอกาสได้หรือไม่

ประเด็นที่ 5 บทบาทของรัฐบาล และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด TVE

ในเศรษฐกิจระบบตลาดเสรี การกำหนดนโยบายการจัด TVE รวมทั้ง กฎระเบียบและระบบการให้บริการ จะต้องมีความหลากหลายและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของรัฐบาล ผู้จ้างงานและชุมชน ในปัจจุบันภาครัฐยังคงเป็นผู้รับผิดชอบรายใหญ่ในการจัด TVE ถึงแม้จะมีแนวโน้มในเรื่องของการกระจายอำนาจและการเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนก็ตาม แต่รัฐบาลก็ยังคงต้องมีบทบาทสำคัญในการประสานงานและพัฒนากฎระเบียบต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าว

บทบาทและความรับผิดชอบของรัฐบาลในการเตรียมกำลังคนทางด้านเทคนิค และดำเนินการตามนโยบายของประเทศในการพัฒนาด้าน TVE นั้น มีความแตกต่างระหว่างประเทศ สำหรับประเทศที่มีการปฏิรูปในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว การฝึกอบรมบุคลากรทางด้านดังกล่าวมักเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการเฉพาะด้านซึ่งรัฐบาลและภาคเอกชนมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกัน มีการกำหนดความต้องการการฝึกอบรมในระยะสั้น ผสมผสานกับความต้องการในการฝึกอบรมที่ต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อที่จะยกคุณภาพมาตรฐานของแรงงาน ส่วนบางประเทศกลับมีความก้าวหน้าไปถึงขั้น การบูรรวมระบบการอาชีวศึกษาที่จัดโดยหลายหน่วยงานให้เข้าอยู่ภายใต้หน่วยงาน เดียวกัน

การปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของผู้จัด TVE จำเป็นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการยอมรับจากสังคม รัฐบาลจะต้องสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมโดยลดข้อขัดแย้งให้เหลือน้อยที่สุด โดยการกำหนดนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาระบบ TVE กรอบของกฎหมายหรือกฎระเบียบจำเป็นจะต้องเป็นไปในทิศทางที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยจะต้องดึงความสามารถของภาคเอกชนให้เข้ามาช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับ TVE นอกจากนี้ TVE ควรได้รับการพิจารณาว่าเป็นการลงทุนเพื่ออนาคตและสถาบันของรัฐจะต้องได้รับอิสระเพื่อที่จะสามารถแข่งขันและสนองตอบต่อความต้องการที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของผู้จัดและกลไกในการประสานงานจำเป็นจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นเพื่อที่จะได้อิทธิพลที่มีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญที่สุดในการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้จัด TVE จำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากระบบการจัดสรรงบประมาณด้วยเช่นกัน

ความสำเร็จของแผนปฏิบัติการในการพัฒนาระบบTVE ขึ้นอยู่กับการจัดระบบการเงินเพื่อTVE ซึ่งประกอบด้วย การระดมทรัพยากรและการร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายจากสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า TVE เป็นโปรแกรมการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายสูงสุดโปรแกรมหนึ่ง และการจัดระบบการเงินก็มีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ การจัดสรรงบประมาณเพื่อTVEนั้น ได้มาจากงบประมาณแผ่นดิน จากการบริจาคของผู้จ้างงาน ได้จากผู้เรียน และจากการสมทบทุนโดยผ่านกิจกรรมจัดหารายได้อื่น ๆ

รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ยังคงถูกเรียกร้องให้ทบทวนและปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อTVE อย่างไรก็ตามในขณะที่สถานประกอบการมีความเข้มแข็งมากขึ้น สัดส่วนของความรับผิดชอบในการจัดTVEจะต้องมาอยู่ที่ฝ่ายผู้จ้างงานเพิ่มมากขึ้นด้วย ในทางปฏิบัติผู้จ้างงานบางรายมีการจัดฝึกอบรมในสถานประกอบการหรือที่เรียกว่า In-house training หรือ on-the-job training อยู่แล้ว ซึ่งนับว่ามีข้อได้เปรียบที่ผู้รับการฝึกอบรมจะได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง นอกจากนี้การฝึกอบรมยังมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะตามความสนใจและความต้องการของสถานประกอบการโดยตรง อย่างไรก็ตามการจัดฝึกอบรมโดยสถานประกอบการก็อาจจะขาดวิสัยทัศน์ในภาพกว้างของการพัฒนาในระยะยาวที่จะทำให้เกิดความยั่งยืน รวมทั้งการวางรากฐานให้กับผู้เข้ารับการอบรมเพื่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ในส่วนของรัฐนั้นจะต้องสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกันและสามารถทำงานร่วมกันได้ในระยะยาว ในประเด็นนี้จึงมีคำถามที่ว่ารัฐบาลควรสร้างแรงจูงใจอย่างไรที่จะเสนอให้กับผู้จ้างงาน ทั้งในภาครัฐและเอกชนเพื่อที่จะสร้างแรงจูงใจให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและสร้างความเข้มแข็งในการจัดTVE

ประเด็นที่ 6 ความร่วมมือระดับนานาชาติด้าน TVE

ความสามารถของ TVE ที่จะสนองตอบต่อสิ่งท้าทายในยุคโลกาภิวัตน์และการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีขึ้นอยู่กับการมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล การมีภาวะผู้นำ และการมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน ในการนี้เป็นที่ประจักษ์ว่าการมีส่วนร่วมในลักษณะของหุ้นส่วนระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายกับTVE จะต้องอาศัยการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพจากฝ่ายรัฐบาล

องค์การความร่วมมือการพัฒนาในระบบทวิภาคีและองค์การนานาชาติได้พยายามที่จะมีบทบาทสนับสนุนทางการเงินเพื่อTVE รวมทั้งการช่วยกำหนดทิศทาง และนโยบายสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา ธนาคารเพื่อการพัฒนาหลายแห่งและองค์การความร่วมมือทวิภาคีได้มีการลงทุนเป็นจำนวนมหาศาลเพื่อสนับสนุนTVEในประเทศเหล่านี้ อย่างไรก็ตามรูปแบบที่ได้รับการส่งเสริมโดยองค์การให้ความช่วยเหลืออาจจะไม่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นเสมอไป ประเทศผู้ได้รับความช่วยเหลือมักจะต้องยอมรับโครงการต่าง ๆ โดยไม่ได้รับการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีและยังต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่สูง ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาความช่วยเหลือต่อไปในระยะยาว เมื่อการให้ความช่วยเหลือจากแหล่งต่าง ๆ จบสิ้นลง โครงการที่เคยดำเนินการมานั้นก็จะค่อย ๆ ลดน้อยลงไปเรื่อยๆ ตามลำดับ ยังผลให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการดังกล่าวหมดไป ยิ่งไปกว่านั้นการไม่ประสานงานด้านนโยบายในหลาย ๆ กรณีก่อให้เกิดการแข่งขันและความซ้ำซ้อนในโครงการ ให้ความช่วยเหลืออีกด้วย

จากการประเมินผลการจัดTVE ในอดีตพบว่ายังไม่ประสบผลเท่าที่ควร ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับนานาชาติเกี่ยวกับ TVE จำเป็นที่จะต้องหยิบยกปัญหาและสิ่งท้าทายทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของศตวรรษหน้าขึ้นมาพิจารณา ยูเนสโกเป็นองค์การที่เหมาะสมที่ทำหน้าที่ในการประสานงานเนื่องจากองค์กรนี้มีข้อได้เปรียบในด้านการศึกษา มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับกระทรวงการศึกษาในประเทศสมาชิก รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาของภาคเอกชนและสมาคมวิชาชีพครู

ยูเนสโกซึ่งเป็นองค์การหนึ่งในองค์การสหประชาชาติมีประวัติอันยาวนานในเรื่องการร่วมมือในการพัฒนาในด้านการศึกษา ได้ให้การสนับสนุน TVE ในระดับนานาชาติมาเป็นเวลาหลายทศวรรษแล้ว ในปี ค.ศ. 1987 ยูเนสโกได้จัดการประชุมระดับโลกครั้งที่ 1 ที่กรุงเบอลินในหัวข้อการพัฒนาTVE ซึ่งนำไปสู่การจัดการประชุมทางด้านTVEอีกครั้งในปี 1989 ในการประชุมครั้งนั้น ได้มีการกำหนดกรอบแนวคิดของประเทศสมาชิกที่จะพัฒนาและปรับปรุงระบบ TVE ร่วมกัน

ในการอภิปรายระหว่างการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ 29 ขององค์การยูเนสโกได้มีข้อตกลงว่าจะมีการเริ่มโครงการใหม่ด้าน TVE ตั้งแต่ค.ศ. 2000 เป็นต้นไปเพื่อให้สอดคล้องกับ

ขอบเขตและสิ่งทำที่กว้างขวางมากขึ้นของยุคสมัย การประชุมคอนเกรสสนานาชาติครั้งนี้เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างยูเนสโกและรัฐบาลของสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อเป็นเวทีให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ TVE ทุกฝ่ายได้พบปะและแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ในการดำเนินการต่อไป

การประชุมคอนเกรสสนานาชาติที่จัดให้มีขึ้นในครั้งนี้นำใช้เวลารวมทั้งสิ้น 5 วัน โดยมีการจัดอภิปรายโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ มีการเสวนาโต๊ะกลม และจัด Forum ในหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัด TVE เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโลก รวมทั้งข้อเสนอแนะการจัดโปรแกรมการศึกษา TVE สำหรับทศวรรษแรกของศตวรรษที่ 21

สรุปผลการประชุม

ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่าสิ่งทำที่ว่าจะเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 นั้น คือโลกของความรู้ข้อมูลข่าวสารซึ่งเกิดจากการปฏิวัติทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ ในสภาพการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่จะต้องให้มนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง โดย TVE จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่บูรณาการเข้ากับการเรียนรู้ตลอดชีวิต TVE จะมียุทธศาสตร์ที่สำคัญมากในยุคสมัยใหม่โดยถือเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมแห่งสันติภาพ การพัฒนาที่ยั่งยืนและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และสร้างความสามัคคีกันทั้งทางสังคมตลอดจนการพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองที่ดีของโลก ทั้งนี้ที่ประชุมได้แถลงข้อเสนอแนะเพื่อให้ยูเนสโกและรัฐบาลของประเทศสมาชิกพิจารณาดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปอาชีวศึกษาและฝึกอบรมบรรลุตามเจตนารมณ์ที่วางไว้ โดยข้อเสนอแนะได้จัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับประเด็นของการอภิปรายที่ได้นำเสนอไว้ในตอนต้น สรุปสาระของข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ 1: การปรับปรุงกระบวนการจัด TVE ให้สอดคล้องกับอุปสงค์ของศตวรรษที่ 21

1.1 ศตวรรษที่ 21 จะนำมาซึ่งระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและจะทำให้เกิดอุปสงค์เพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลต่อการจัดเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา ระบบ TVE จะต้องมีการปรับตัวต่อบริบทใหม่ ๆ ในกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน

เทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องและมีการปฏิวัติทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังคมแห่งความรู้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะทำให้เกิดรูปแบบใหม่ ๆ ของการจัดการศึกษาและฝึกอบรม ผลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของกำลังแรงงาน การเคลื่อนย้ายของทุน และส่งผลกระทบต่อคนรวยและคนจนในระดับที่ไม่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้การแพร่กระจายของระบบเศรษฐกิจแบบตลาดที่มีมากขึ้น ทำให้ความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจในชนบทกับเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีกด้วย

1.2 แนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจและสังคมแสดงให้เห็นถึงกระบวนทัศน์ใหม่ของการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัด TVE จะต้องสอดคล้องกับกระบวนทัศน์ดังกล่าว นอกจากนี้การจัด TVE จะต้องเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับบุคคลต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับบุคคลในการเข้าสู่โลกของการทำงาน TVE จะมีบทบาทสำคัญในกระบวนทัศน์ใหม่ที่สร้างศักยภาพให้กับทุกคนซึ่งรวมถึงผู้ที่ยากจน ผู้ที่ถูกแบ่งแยกออกจากสังคม กลุ่มผู้ที่อยู่ห่างไกล ทั้งนี้ก็เพื่อให้การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนจะเข้าถึงได้ การจัด TVE และการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ อย่างทั่วถึงจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การศึกษาเข้าถึงประชาชนทั่วทั้งโลก การจัดการศึกษานั้นจะต้องปรับวิธีการมองโดยมองในภาพรวมเพื่อให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 เป็นการเชื่อมโยงการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของการเรียนรู้ตลอดชีวิต คุณลักษณะของผู้เรียนควรประกอบด้วยความรู้ทางวิชาการ ทักษะ ค่านิยม ทักษะ สมรรถนะในการประกอบอาชีพ ซึ่งคุณสมบัตินี้ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

1.3 ระบบ TVE จะต้องได้รับการปฏิรูปเพื่อให้กระบวนทัศน์ใหม่เป็นรูปธรรม โดยจะต้องปรับกระบวนการให้มีความยืดหยุ่น มีการใช้นวัตกรรมและเพิ่มผลิตภาพ ปลุกฝังทักษะที่จำเป็น และพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน ดังนั้นการฝึกอบรมจะต้องครอบคลุมทั้งการฝึกอบรมเบื้องต้นและการฝึกอบรมเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน การอบรมสำหรับผู้ว่างงาน และคนที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง

โอกาสหรือความเสมอภาคสำหรับทุกคนทั้งภาคเศรษฐกิจในระบบและภาคเศรษฐกิจนอกระบบ

1.4 การจัดการศึกษาจะต้องให้เชื่อมโยงกับโลกของการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและค่านิยมของบุคคล โดยจะต้องมีการเสริมพลัง(synergy) ระหว่างระบบการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมและภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนในด้านสมรรถนะพื้นฐานทางด้านเทคนิคและทางด้านการประกอบการ รวมทั้งสร้างทัศนคติในการทำงานให้เกิดความรับผิดชอบและการเป็นพลเมืองดี

1.5 ในกระบวนการปฏิรูปการจัด TVE นั้น จะต้องมีการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ จุดสำคัญอยู่ที่การดึงฝ่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเสริมพลังให้เกิดการดำเนินการในกระบวนการที่ทันสมัย

1.6 เงื่อนไขของการจัด TVE เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการที่ทันสมัยจะต้องมีการสร้างทัศนคติและค่านิยมของสังคมที่เหมาะสมต่อการเรียนอาชีวศึกษา การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งหมายความว่าจะต้องมีการกำหนดนโยบายรวมทั้งระบบการเงินที่สอดคล้องกับความต้องการระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระดับโลก ปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการดำเนินงานในเรื่องนี้คือ จะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังทางการเมืองเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายที่มุ่งมั่นและชัดเจน

ข้อเสนอแนะที่ 2 : การปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมตลอดชีวิต

2.1 การเรียนรู้ตลอดชีวิตเปรียบเสมือนการเดินทางซึ่งมีได้หลายเส้นทาง โดยถือว่าTVE เป็นส่วนหนึ่งของการเดินทางดังกล่าว ดังนั้นระบบ TVE จึงควรได้รับการออกแบบเพื่อพัฒนาประสบการณ์ชีวิต โดยมีมิติทางด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเสริมเข้าไปกับมิติทางเศรษฐกิจ

2.2 เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จะต้องสร้างระบบ TVE ที่เป็นระบบเปิด มีความยืดหยุ่นและถือผู้เรียนเป็นสำคัญ TVEจะต้องให้มากกว่าความรู้และทักษะสำหรับการทำงานด้านใดด้านหนึ่ง แต่จะต้องเตรียมบุคคลให้มีความพร้อมสำหรับโลกของการทำงาน

ทำงานทั่วไปเป็นการเพิ่มความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานใด ๆ ก็ได้ TVE จึงต้องช่วยให้บุคคลได้รับประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

2.3 TVE จะต้องอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมของการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน และเป็นที่ยอมรับของผู้จ้างงานในภาคอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการในภาคเศรษฐกิจรวมทั้งรัฐบาล ในการนี้บุคคลจะต้องได้รับการส่งเสริมศักยภาพที่จะสามารถรับผิดชอบต่อตนเองและจัดระบบการเรียนรู้ให้กับตนเองอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่ภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ให้บริการ จะมีหน้าที่อำนวยความสะดวกเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้เลือกทางเดินในเส้นทางใด ๆ ก็ได้ อันนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.4 TVE จะมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้บุคคลคลายความกังวลใจท่ามกลางกระแสความไม่แน่นอนที่มีอยู่ตลอดเวลาด้วยการให้ความรู้และข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัย การพัฒนาบุคคลเพื่อเพิ่มสมรรถนะและทักษะต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการประกอบการและการพัฒนาบุคคลิกภาพอันพึงประสงค์

2.5 ทุกประเทศจำเป็นต้องมีนโยบายการศึกษาที่มีความสอดคล้องและประสานเชื่อมโยงกัน โดยมี TVE เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายดังกล่าว TVE จะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้ประสานสอดคล้องกับสาขาอื่น ๆ ของการศึกษาโดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับการศึกษาในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยเพื่อให้สามารถถ่ายโอนผลการเรียนกันได้โดยไม่มีข้อจำกัด และเป็นไปอย่างคล่องตัว จุดเน้นในการดำเนินการดังกล่าวอยู่ที่การสร้างระบบให้เกิดการยอมรับผลการเรียนในอดีตของแต่ละบุคคลเพื่อช่วยให้การเรียนต่อในสาขาต่าง ๆ เป็นไปได้มากขึ้น ในสภาพการณ์เช่นนี้ TVE จึงมีหน้าที่วางรากฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฝึกอบรมอันจะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับประชากรทุกวัยทั้งเด็กและผู้ใหญ่

2.6 สิ่งท้าทายและยากที่สุดในการจัด TVE อาจอยู่ที่การประสานเชื่อมโยงกับการศึกษาสายสามัญ โดยเฉพาะกระบวนการจัดทำหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการจัดให้บริการ ซึ่งแต่ละประเทศจำเป็นต้องมีวิธีการที่เหมาะสมที่จะประสานสัมพันธ์ระหว่างสาขาหลักทั้งสอง แนวโน้มนี้เป็นเครื่องแสดงว่าในศตวรรษที่ 21 นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรวมพลังระหว่างเสาหลักต่าง ๆ ของระบบการศึกษาและการฝึกอบรมให้เสริมซึ่งกันและกัน

2.7 TVEจะต้องเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการสร้างสังคม โดยเตรียมเยาวชนเพื่อที่จะเป็นพลเมืองที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้และมีทัศนคติที่ดีต่อนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2.8 TVE มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การปรับตัวจากโรงเรียนเข้าสู่สถานที่ทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่น การบรรลุผลดังกล่าวจำเป็นต้องเตรียมบุคคลอย่างรอบด้าน ทั้งความรู้ในทางวิชาการและทางอาชีพ มีทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ มีการใช้สมองและการฝึกปฏิบัติควบคู่กัน ซึ่งหมายความว่าต้องสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับภาคอุตสาหกรรมและส่วนอื่น ๆ ของระบบเศรษฐกิจ โดยการฝึกกำลังและสร้างค่านิยมต่าง ๆ ร่วมกัน มีการพัฒนาหลักสูตร การใช้ทรัพยากร และการได้รับประโยชน์จากผลผลิตร่วมกัน

2.9 การทำงานนอกระบบมักจะถูกตัดออกไปจากภาพของการเรียนรู้ตลอดชีวิต TVEมีบทบาทสำคัญในการที่จะเอื้อมมือไปหาคนที่ทำงานอยู่นอกระบบในทุกๆ แห่ง เพื่อให้มั่นใจว่าบุคคลผู้ด้อยโอกาสมีหนทางของการเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวความคิดนี้หมายรวมถึงกลุ่มที่ออกกลางคันจากระบบการศึกษาด้วย

2.10 เพื่อให้บรรลุความมุ่งหวังของการจัด TVE จะต้องมีการพิจารณาอย่างเร่งด่วนในประเด็นต่อไปนี้

ก) สถานภาพและการยอมรับ TVE ในสายตาของชุมชนและสังคม และสื่อมวลชน จะต้องได้รับการปรับปรุงและยกฐานะให้สูงขึ้น ซึ่งหมายรวมถึงการยกสถานภาพของครูที่สอนในระบบ TVE โดยการให้ความสนใจในสมรรถนะและทักษะของเขารวมถึงการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนับสนุนการทำงาน นอกจากนี้จะต้องอาศัยการตลาดที่เข้มแข็งที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของ TVE ให้กับสาธารณชนได้รับทราบ โดยอาจเสนอข้อมูลกรณีตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จให้เห็นเป็นรูปธรรม นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ยังรวมถึงการให้ความรู้ความเข้าใจกับบางกลุ่มที่มีความรู้สึกลัวว่า TVE เป็นระบบที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนเกินกว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วม

ข) การจัดการศึกษาจะต้องสร้างความเชื่อมโยงกันระหว่างสาขาย่อยของการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนผลการเรียนได้โดยไม่มีขีดจำกัด อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่าการศึกษาสาขาย่อยต่าง ๆ จะต้องกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน ในแต่ละสาขาย่อยยังสามารถที่จะมีเอก

ลักษณะของตนเองและยังความจำเป็นต้องมีการสอบเพื่อเทียบโอนความรู้เพื่อการเปลี่ยนสาขาในการเรียน เปรียบเหมือนการที่จะต้องมียานพาหนะและการตรวจลงตราในจุดผ่านแดนต่าง ๆ นั้นเอง

ค) การจัดโปรแกรมการศึกษาจะต้องมีความยืดหยุ่น อีกทั้งหลักสูตรจะต้องได้รับการออกแบบเพื่อสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนแล้วออกไปทำงาน และกลับเข้ามาเรียนใหม่ได้ในหลาย ๆ ช่วงเวลา ต่อไปนี้การให้การศึกษาอบรมไม่จำเป็นจะต้องดำเนินการโดยสถาบันการศึกษาเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่ควรจะสามารถจัดได้ในสถานที่อื่น ๆ เพื่อให้ประชากรทั้งหมดสามารถเข้าถึงบริการนั้นได้

ง) การแนะนำอาชีพมีความสำคัญมากที่สุดสำหรับผู้รับบริการของระบบการศึกษาและฝึกอบรม และจะต้องจัดระบบการแนะนำให้เข้มแข็ง โดยต้องคำนึงถึงความต้องการของบุคคล ครอบครัว และสถานประกอบการอุตสาหกรรม บทบาทของการแนะนำก็เพื่อจะเตรียมนักศึกษาทั้งเยาวชนและผู้ใหญ่ให้พร้อมที่จะเผชิญกับการที่จะต้องเปลี่ยนงานบ่อยครั้ง หรืออาจมีบางช่วงระยะเวลาที่ต้องว่างงาน รวมทั้งแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการจ้างงานนอกระบบ เป็นต้น

จ) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดจะต้องมีส่วนร่วมในการจัด TVE โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการศึกษาและผู้แทนภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้การจัด TVE มีความสัมพันธ์สอดคล้องซึ่งกันและกัน โดยแต่ละฝ่ายจะต้องเรียนรู้จากประสบการณ์และแนวคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อจัดการศึกษาให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ฉ) การจัด TVE บางโปรแกรมมีค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งต้องมีการพิจารณาทางเลือกใหม่เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสถานที่ทำงานเพิ่มมากขึ้น

ช) การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะทำให้ยั่งยืนได้จะต้องมีวิธีการจัดการด้านการเงินที่หลากหลาย ผู้จัดการศึกษาประกอบด้วยหลายฝ่ายไม่จำกัดเฉพาะภาครัฐ กลไกของการให้บริการมีความยืดหยุ่นและใช้นวัตกรรมต่าง ๆ เข้าช่วย รวมถึงการใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนทางไกลมีขอบเขตกว้างไกลขึ้น

ซ) การประกันคุณภาพเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยยกฐานะของ TVE ให้สูงขึ้น การกำหนดคุณภาพมาตรฐานในการให้บริการประชาชนจะต้องมีระบบการวัดผลที่มีความเที่ยง

ตรง ซึ่งจะทำให้ผลผลิตเป็นที่ยอมรับ และเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะสร้างชื่อเสียงและฐานะให้กับระบบ TVE โดยส่วนรวม

ฅ) เราจำเป็นต้องเข้าใจกระบวนการในการตัดสินใจของแต่ละบุคคลในการเลือกเส้นทางของการเรียนรู้ของเขา ซึ่งจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มมากขึ้นเพื่อช่วยให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่ผู้เรียนต้องเผชิญในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ การวิจัยนั้นอาจดำเนินการได้ด้วยวิธีการสำรวจ แต่ถ้าหากต้องการจะเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นควรมีการศึกษาวิจัยในระยะยาวเสริมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะที่ 3 : การใช้นวัตกรรมสำหรับกระบวนการศึกษาและฝึกอบรม

3.1 ความเปลี่ยนแปลงและสิ่งท้าทายในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนจะต้องเผชิญเป็นเหตุผลที่ต้องปรับปรุงวิธีการจัด TVE โดยใช้นวัตกรรมมากขึ้น ประการแรกจะต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรเพื่อบรรจุวิชาการใหม่ ๆ และทักษะสำคัญตามยุคสมัย วิชาการที่มีความสำคัญอย่างเด่นชัด ได้แก่ วิชาการทางด้านเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม ความรู้ความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ ความสามารถในการประกอบการ และความรู้ความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวซึ่งเป็นอุตสาหกรรมบริการที่เติบโตอย่างรวดเร็ว

3.2 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ยังทำให้เกิดทางเลือกใหม่ ๆ ในวิธีการจัดการศึกษา ในอนาคตอันใกล้จะมีการจัดหลักสูตรเสมือนโดยเรียนผ่านทางคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจะต้องได้รับการเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับสภาพการณ์ที่ความรู้และทักษะที่เคยมีมานั้นต้องล้าสมัยลง เนื่องจากความรู้พัฒนาเร็วมากผู้เรียนจึงต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ ที่จะก้าวเข้ามาตลอดเวลา นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องได้รับการเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง โดยจะพบว่างานในระบบอาจจะกลายเป็นงานส่วนน้อย ในขณะที่การประกอบอาชีพอิสระในรูปแบบต่างๆ จะเปิดโอกาสที่กว้างขวางมากขึ้นและช่วยให้บุคคลมีความเป็นอิสระในทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายความว่าทุกคนต้องมีความสามารถในการประกอบการ

3.3 เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้นใหม่ได้เปิดโอกาสในการเรียนรู้โดยผ่านทางสื่อและไม่จำกัดอยู่เฉพาะในชั้นเรียน การเรียนรู้โดยผ่านทางสื่อเทคโนโลยีนี้นั้น จะมีส่วนสำคัญ

ในการสร้างวัฒนธรรมของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้เรียนที่จะเลือกเรียนรู้ได้หลายทางเลือกเพื่อสนองต่อความต้องการทางด้านการศึกษาและฝึกรอบมของตน อย่างไรก็ตามควรระวังไว้ว่าการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอน TVE จะต้องไม่ละเลยคุณค่าของวิธีการสอนแบบดั้งเดิมที่มีจุดเด่นในปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนซึ่งเป็นไปโดยธรรมชาติ

3.4 เทคโนโลยีสมัยใหม่จำเป็นต้องนำมาใช้เพื่อขยายโอกาสและช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงTVEได้กว้างขวางยิ่งขึ้น นั่นหมายความว่าเทคโนโลยีช่วยให้เราหมดปัญหาเรื่องความห่างไกล ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรและได้รับการแนะแนวโดยไม่ต้องเดินทาง เทคโนโลยีช่วยให้การจัด TVE มีความยืดหยุ่น ไม่มีข้อจำกัดในด้านเวลาและสถานที่และยังช่วยให้ TVE ทำหน้าที่เป็นสื่อในการนำเสนอเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าไปพัฒนาในภูมิภาคที่ห่างไกลโดยเฉพาะในชนบท

3.5 ปัจจุบันสถานที่ทำงานต่าง ๆ เพิ่มข้อกำหนดให้ผู้ทำงานมีทักษะที่สูงขึ้น หมายความว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานและการเรียนTVE จะต้องยกระดับความรู้และทักษะที่สูงขึ้นกว่าเดิม ได้แก่ ความรู้ทางด้านภาษาและเลขคณิตในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจและสื่อสารผ่านทางเครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่

3.6 การใช้เทคโนโลยีนั้นจะต้องอาศัยการลงทุนที่มีราคาแพงจึงจำเป็นต้องหาทางร่วมมือกันกับภาคอุตสาหกรรม และแหล่งสนับสนุนภายนอก เช่น องค์กรช่วยเหลือทางการเงินและองค์กรความร่วมมือระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ เพื่อจะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของค่าใช้จ่ายให้กับประเทศกำลังพัฒนา นอกจากนี้จะต้องหาหนทางใหม่ ๆ เพื่อให้มีการใช้สิทธิทางปัญญาร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนในทุก ๆ ประเทศ และในทุก ๆ สถานการณ์

3.7 ในสภาพการณ์ที่เราต้องการนวัตกรรมในการจัด TVE นั้น บทบาทของครูก็ยังคงสำคัญอยู่เช่นเดิม โดยจะต้องหาวิธีการใหม่ ๆ สำหรับนำมาใช้ในการผลิตครู และจะต้องมีกระบวนการพัฒนาครูประจำการเพื่อยกระดับความรู้ความสามารถและพัฒนาวิชาชีพครู จะต้องมีการคิดทบทวนเกี่ยวกับคุณสมบัติของครูที่สอนทางด้านTVEในศตวรรษที่ 21 ส่วนหนึ่ง ได้แก่ การกำหนดสัดส่วนความสมดุลระหว่างการฝึกรอบมที่ครูได้รับในสถาบันการศึกษาและการฝึกรอบมในสถานประกอบการ นอกจากนี้ครูจะต้องได้รับความช่วยเหลือที่จะพัฒนาเครื่อง

มือใหม่ ๆ ที่เหมาะสมสำหรับการวัดประเมินผลและการให้เครดิตการศึกษาแก่ผู้เรียน รวมทั้งการกำหนดคุณภาพมาตรฐานในการถ่ายโอนหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ

3.8 TVE จำเป็นที่จะต้องสร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้า ซึ่งจะต้องมีการดำเนินโครงการอนาคตศึกษาเพื่อที่จะช่วยเตรียมรับกับความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นทั้งในสถานที่ทำงานและในสังคม สถานประกอบการอุตสาหกรรมจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐบาลและศูนย์วิจัยในการกำหนดความรู้ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในระบบเศรษฐกิจที่มีความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ TVE ปรับเปลี่ยนได้ทันกับสภาพการณ์ ความรู้และทักษะใด ๆ ก็ตามที่คาดว่าจะมีความจำเป็นในอนาคตจะต้องมีการแจ้งเตือนเพื่อมีการเตรียมการและรองรับต่อแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายทรัพยากรระหว่างภูมิภาคที่สูงขึ้นในศตวรรษหน้า

ข้อเสนอแนะที่ 4 : TVE เพื่อปวงชน

4.1 TVE เป็นเครื่องมือที่มีพลังอำนาจมากที่สุดอย่างหนึ่งในการที่จะช่วยให้สมาชิกของชุมชนและสังคมสามารถเผชิญกับสิ่งท้าทายใหม่ ๆ และค้นพบบทบาทของตนเอง ในฐานะที่เป็นสมาชิกที่สร้างประโยชน์ให้กับสังคม TVE จึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิผลที่ก่อให้เกิดบูรณาการกันระหว่างสมาชิกภายในสังคม และให้สมาชิกเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

4.2 โปรแกรม TVE ควรออกแบบให้สามารถสนองต่อความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มได้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้จะต้องมีความช่วยเหลือพิเศษที่จัดให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ห่างไกล ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดโปรแกรมพิเศษ จะต้องจัดโปรแกรมนั้นเพื่อช่วยให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสสามารถกลับเข้าสู่ระบบปกติหรือกระแสหลัก และช่วยให้เขาเหล่านั้นมีโอกาสเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้

4.3 ถึงแม้ว่าขณะนี้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ห่างไกลจะได้รับความสำคัญมากขึ้น แต่ก็ยังมีกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ยังไม่ปรากฏอีกจำนวนไม่น้อย การจัด TVE ทั้งในระบบและนอกระบบจะต้องช่วยให้กลุ่มบุคคล ได้แก่ ผู้ว่างงาน กลุ่มผู้ที่ออกกลางคันและเยาวชนที่อยู่นอกโรงเรียน กลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ห่างไกล ประชากรที่อยู่ในชนบท คนพื้นเมือง รวมทั้งประชาชนในเมืองที่มีความเป็นอยู่อย่างไร้คุณภาพ ประชากรที่อยู่ในการทำงานนอกระบบที่มีสภาพแวดล้อม

ของการทำงานและชีวิตความเป็นอยู่ที่ย่าแม่ และเด็กที่ทำงานในสภาพเสี่ยงภัยได้รับการบริการด้าน TVE อย่างทั่วถึง

4.4 ในสภาพที่สตรีมีความเสียเปรียบและด้อยโอกาสทางการศึกษาอบรมนับเป็นปัญหาสังคมที่ต้องได้รับการแก้ไข จะต้องมีการทบทวนความเชื่อแบบโบราณเกี่ยวกับบทบาทของชายและหญิงในการทำงาน การจัด TVE จะต้องสนองต่อการเรียนรู้โดยไม่แยกเพศ ซึ่งหมายถึงวิธีการจัดและเนื้อหาสาระจะต้องไม่สนับสนุนความรู้สึกในการแบ่งแยกทางเพศ นอกจากนี้การจัดการศึกษายังต้องการครูที่มีความเข้าใจในปัญหาดังกล่าว

4.5 เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึง TVE สำหรับเด็กหญิงและสตรี จะต้องมีการแนะแนวทางด้านการศึกษาและอาชีพที่มีประสิทธิผลในรูปแบบที่หลากหลายในเวลาเดียวกันสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้และการทำงานจะต้องจัดให้เหมาะสมสำหรับเด็กหญิงและสตรี การปฏิบัติที่เป็นการแบ่งแยกทั้งเปิดเผยและไม่เปิดเผยจะต้องถูกขจัดให้หมดไป และจะต้องมีการสร้างภาพลักษณ์ในทางบวกและแรงจูงใจที่เหมาะสมเพื่อให้สตรีเข้ามาใช้บริการ TVE อีกด้วย

4.6 การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการกีดกันสตรีในการทำงาน และการแก้ไขทัศนคติที่ไม่ถูกต้องที่เชื่อว่าสตรีไร้ความสามารถที่จะทำงานบางประเภท จะต้องอาศัยการจัด TVE ที่เน้นการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของสตรีในด้านการประกอบการอันเป็นการเพิ่มสมรรถนะในการทำงานที่สำคัญของยุคนี้

4.7 ในแทบทุกสังคมผู้พิการประสบความยากลำบาก โดยเฉพาะบนเส้นทางของการเรียนรู้ตลอดชีวิตหนทางย่อมขรุขระและการต่อรองเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมก็เป็นเรื่องที่ยาก แต่ความใฝ่ฝันและความสำเร็จของผู้พิการนั้นจะต้องได้รับการสานต่อให้เป็นรูปธรรม ประชาชนที่มีความพิการมักจะมีปัญหาในการเข้าถึง TVE ด้วยเหตุผลหลายประการ ได้แก่ สถานศึกษาประเมินความสามารถของเขาต่ำกว่าความเป็นจริง นักการศึกษาและบุคลากรแนะแนวทางด้านอาชีพมักไม่เชื่อว่าบุคคลเหล่านี้จะมีศักยภาพและความสามารถในการทำงานที่จะต้องมีการแข่งขัน การจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการที่มีความพิการไม่มากควรได้รับความช่วยเหลือให้เข้าเรียนในระบบปกติ แต่สำหรับผู้ที่มีความพิการรุนแรงก็ควรได้รับการจัดโปรแกรมพิเศษเพื่อ

ช่วยให้เขาได้ยกระดับความสามารถที่เหมาะสมพอที่จะมีส่วนร่วมในสังคมและยังเป็นกำลังแรงงานได้อีกด้วย

4.8 ความจริงจังในด้านการจัด TVE เพื่อปวงชนจะต้องอาศัยการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ดี มีการเพิ่มทรัพยากร มีการจัดรูปแบบของการให้บริการที่ยืดหยุ่นและเหมาะสม การจัดสภาพแวดล้อมของการฝึกอบรมที่น่าสนใจ รวมทั้งการมีครูและนายจ้างที่มีความเข้าใจและเอื้ออาทรต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะที่ 5 : บทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของรัฐบาลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด TVE

5.1 ถึงแม้ว่ารัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัด TVE ก็ตาม แต่การกำหนดนโยบาย TVE และระบบการให้บริการจะสำเร็จผลได้ก็ต่อเมื่อมีการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับภาคอุตสาหกรรมและสังคม การเป็นหุ้นส่วนกันนี้จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นด้วยกรอบของกฎหมายที่จะช่วยสนับสนุนให้ยุทธศาสตร์ของประเทศนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ภายใต้ยุทธศาสตร์นี้รัฐบาลนอกจากจะเป็นผู้จัด TVE แล้วยังสามารถที่จะมีบทบาทในการแสดงความเป็นผู้นำในการกำหนดวิสัยทัศน์ รวมทั้งอำนวยความสะดวก ประสานงานและสร้างระบบการประกันคุณภาพเพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่า TVE นั้นเป็นไปเพื่อปวงชนแต่จะต้องอาศัยพันธกรณีของชุมชนเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ

5.2 การรวมพลังของหลายฝ่ายควรจะมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมของการเรียนรู้ทั่วทั้งสังคม ผลที่เกิดขึ้นจะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับระบบเศรษฐกิจ เกิดความปรองดองในสังคมและยกระดับความเป็นอยู่ของมนุษยชาติ วัฒนธรรมการเรียนรู้จะช่วยให้เกิดโครงสร้างและสถาบันทางสังคมที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลที่เกิดขึ้นคือประชาชนจะมีโอกาสได้รับการศึกษาและฝึกอบรมที่กว้างขวางยิ่งขึ้น เกิดจริยธรรมในการทำงานและช่วยให้นุคคลมีศักยภาพในการประกอบการ

5.3 รัฐบาล ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดจาก TVE ทั้งผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

5.4 บทบาทของการมีส่วนร่วมช่วยเหลือจากอาสาสมัครและ NGO ในการจัด TVE จะต้องได้รับการยอมรับและได้รับการสนับสนุน เนื่องจากความช่วยเหลือของ NGO นั้นนับเป็นแหล่งที่มาของทรัพยากรที่มีคุณค่าแต่มักจะถูกละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญ

5.5 รัฐบาลและภาคเอกชนจะต้องยอมรับว่าTVEนั้นเป็นการลงทุนซึ่งไม่ใช่ค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลือง ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นนั้นมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้านความเป็นอยู่ที่ดีของแรงงาน การเพิ่มผลผลิตและความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ ดังนั้นการจัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับTVEจำเป็นจะต้องมาจากแหล่งที่ค่อนข้างหลากหลาย ได้แก่รัฐบาล ภาคอุตสาหกรรม ชุมชนและผู้เรียน ในบางกรณีอาจมีการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้โดยการทำงานร่วมกันของหลายฝ่าย ซึ่งในแต่ละประเทศจะมีวิธีการในการจัดหารายได้ที่แตกต่างกันไป แต่สิ่งที่สำคัญก็คือจะต้องแสดงให้เห็นว่าประโยชน์ของTVEนั้นเป็นไปเพื่อสมาชิกและหุ้นส่วนทุกคนในสังคม ทุกคนจึงต้องมีความรับผิดชอบที่จะส่งเสริมระบบTVE อย่างต่อเนื่องโดยการร่วมรับภาระค่าใช้จ่าย ส่วนรัฐบาลก็จะต้องสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสม

5.6 ระบบเศรษฐกิจที่เจริญรุ่งเรืองนั้นส่วนหนึ่งต้องอยู่บนพื้นฐานของการจัด TVE ที่มีคุณภาพภายใต้การแข่งขันที่สร้างสรรค์ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน การสร้างระบบที่สมดุลให้เกิดขึ้นทำได้หลายวิธี แต่รัฐบาลจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการประกันคุณภาพทางด้านอาชีวศึกษาในระดับพื้นฐานไม่ว่ารัฐหรือเอกชนจะเป็นผู้จัดก็ตาม นอกจากนี้รัฐบาลยังจะต้องเป็นที่พึ่งสุดท้ายเพื่อประกันว่าประชากรที่ด้อยโอกาสจะไม่ถูกละเลยและมีโอกาสเข้าถึง TVE นอกจากนี้ในทุกประเทศยังมีความจำเป็นที่จะขยายการฝึกอบรมในสถานที่ทำงานควบคู่ไปกับการฝึกอบรมในสถานศึกษา โดยมีการกำหนดนโยบายระดับชาติ มาตรการที่สำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดระบบการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง คือ การจัดธนาคารสะสมเครดิตการเรียนรู้ (credit banks) ประกอบกับการสร้างระบบการเข้าเรียนและสำเร็จการศึกษาที่ยืดหยุ่นทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าและออกจากระบบการศึกษาและการฝึกอบรมได้ในหลาย ๆ จังหวะเวลา ในการนี้ภาคเอกชนก็นับว่ามีบทบาทสำคัญมากที่จะต้องรับรู้และให้ความร่วมมือ

5.7 ในภาคราชการเองจะพบว่ามีการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนกันอยู่หลายหน่วยงาน ในการจัดTVE จึงมีความจำเป็นที่จะต้องประสานงานและทำให้เกิดเอกภาพในการดำเนินการ

ภายในภาครัฐ และสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมกับภาคเอกชนเพื่อให้ TVE ยังประโยชน์ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

5.8 หุ่นส่วนในการจัด TVE จำเป็นจะต้องเพิ่มพูนความรู้และความเชี่ยวชาญในหลาย ๆ สาขาที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงต้องสร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ โดยผ่านกระบวนการด้านการวิจัย การสร้างระบบฐานข้อมูลร่วมกัน การใช้เทคโนโลยีมัลติมีเดีย และการดำเนินโครงการความร่วมมือระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

5.9 ในขณะที่มีหลายประเทศที่พร้อมจะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการออกแบบระบบ การกำหนดนโยบายและมาตรการทางด้าน TVE รวมทั้งยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน จึงควรสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนารวมทั้งประเทศอื่น ๆ ที่เริ่มปรับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจการตลาดแบบเสรีเพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะที่ 6 : การส่งเสริมความร่วมมือในระดับนานาชาติทางด้าน TVE

6.1 มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่องค์การระหว่างประเทศด้านการศึกษาและด้าน TVE จะต้องให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคและด้านการเงินแก่ประเทศที่ประสบปัญหาเพื่อช่วยให้ TVE เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

6.2 ในอนาคตจำเป็นต้องมีความร่วมมือมากขึ้นระหว่างยูเนสโกและองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ เช่น ILO ธนาคารโลก OECD และธนาคารเพื่อการพัฒนาระดับภูมิภาค เพื่อยกระดับของ TVE โดยยูเนสโกจะต้องมีบทบาทเป็นผู้นำเนื่องจากมีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

6.3 จะต้องมีความร่วมมือมากขึ้นระหว่างประเทศในกลุ่มที่อยู่ซีกโลกตอนเหนือกับประเทศที่อยู่ซีกโลกตอนใต้ รวมทั้งระหว่างประเทศที่อยู่ซีกโลกตอนใต้ด้วยกันเพื่อที่จะปรับปรุงระบบ TVE

6.4 สถาบันทางการเงินระหว่างประเทศจะต้องยอมรับว่าการศึกษาด้านเฉพาะอย่างยิ่ง TVE นั้นช่วยส่งผลต่อการชำระซึ่งสันติภาพและความมั่นคง ช่วยป้องกันปัญหาที่ทำให้

เกิดความวุ่นวายทางสังคม จึงควรกำหนดเป็นเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศต่างๆ โดยจัดความสำคัญของการลงทุนทางด้านTVE อยู่ในอันดับสูง

6.5 ความพยายามของยูเนสโกที่จะพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อTVEสำหรับทศวรรษแรกของศตวรรษที่ 21 ควรได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ตัวอย่างเช่น เครือข่าย UNEVOC ควรได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็ง โดยประเทศสมาชิกทั้งหลายควรที่จะให้การสนับสนุนศูนย์ข้อมูลระดับชาติและระดับภูมิภาคที่เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย UNEVOC ซึ่งจะเป็พหนะสำคัญที่นำไปสู่ความร่วมมือและความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ใหม่ของการจัดTVE นอกจากนี้ ยูเนสโกควรเพิ่มการจัดสรรงบประมาณเพื่อกิจกรรมทางด้านTVEอันจะช่วยให้มาตรการต่างๆ ที่กำหนดขึ้นใหม่นั้นบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้เพื่อเป็นการสร้างสีสันให้กับ TVE ในศตวรรษใหม่ ยูเนสโกควรจะกำหนดให้มีการมอบรางวัลระดับนานาชาติสำหรับการสร้างนวัตกรรมทางด้าน TVE

6.6 วิสัยทัศน์ใหม่ของการจัด TVE ได้กำหนดบทบาทของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและฝึกอบรม ซึ่งการพัฒนาบุคคลนั้นจะเน้นการพัฒนารอบด้านเพื่อที่จะเตรียมบุคคลให้พร้อมสำหรับโลกของการทำงานและสามารถเข้าสู่เส้นทางของการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยไม่มีอุปสรรคขวางกั้น

บรรณานุกรม

- Horiuchi, Mitsuko. Assistant Director General for ILO in Asia and the Pacific. An opening address to the Second International Congress on Technical and Vocational Education, Seoul, The Republic of Korea, 26 April 1999.
- Kim, Tae-Ki. **Reform and Innovation of Technical and Vocational Education in Korea.** “The Strategy of Vocation Education Reform.” Second International Congress on Technical and Vocational Educational, Seoul, The Republic of Korea (Ministry of Education), UNESCO, 1999.
- Kim, Yong-Sun. **Reform and Innovation of Technical and Vocational Education in Korea.** “ Korean Vocational Education in the Near Future.” Second International Congress on Technical on Technical and Vocational Education, Seoul, the Republic of Korea (Ministry of Education), UNESCO, 1999
- Lee, Hai Chan. Ministry of Education, The Republic of Korea. An opening remarks to the Second International Congress on Technical and Vocational Education, Seoul, The Republic of Korea, 26 April 1999.
- Lee, Mu-Keun. **Reform and Innovation of Technical and Vocational Education in Korea.** “Reform and Innovation of Technical and Vocational Education in Korea.” Second International Congress on Technical on Technical and Vocational Education, Seoul, the Republic of Korea (Ministry of Education), UNESCO, 1999
- Lee Young-Hyun, and Lee Namchul. Technical and Vocational Education and Training in Korea. Seoul : Korean Research Institute for Vocational Education and Training (KRIVET), 1999.

Mayor, Federico. Director-General of the UNESCO. A speech addressed to the Second International Congress on Technical and Vocational Education, Seoul, The Republic of Korea. 26 April 1999.

Power, Colin N. Deputy Director- General for Education UNESCO. "UNESCO's Programme on Technical and Vocational Education for the First Decade of the New Millennium." A speech addressed to the Second International Congress on Technical and Vocational Education, Seoul, The Republic of Korea. 29 April 1999.

UNESCO. **Second International Congress on Technical and Vocational Education : Lifelong Learning and training : a bridge to the future.** Main Working Document, Seoul, The Republic of Korea, 26-30 April 1999.

UNESCO. **Second International Congress on Technical and Vocational Education : Lifelong Learning and training : a bridge to the future.** Draft Recommendations, Seoul, The Republic of Korea, 26-30 April 1999.

ภาคผนวก

การปฏิรูปและการใช้นวัตกรรมในการจัดทศศึกษา และอาชีวศึกษาในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

ในฐานะที่ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคองเกรสครั้งที่ 2 เรื่องเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษาหรือTVE จึงได้รับเกียรติให้นำเสนอประสบการณ์ในการปฏิรูปTVE ซึ่งสรุปได้ว่า การที่สาธารณรัฐเกาหลีได้พัฒนาเศรษฐกิจในช่วง 30 ปีที่ผ่านมาจนกระทั่งมีความแข็งแกร่งและเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก ในกระบวนการพัฒนาดังกล่าวเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา หรือ TVE มีบทบาทอย่างสำคัญ รัฐบาลได้ปรับปรุงโครงสร้างของการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอย่างได้ผลและสนองตอบต่อความต้องการของอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามเมื่อประเทศเกาหลีประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและต้องเผชิญสิ่งท้าทายใหม่ ๆ ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นเพื่อให้ประเทศดำรงความสามารถในการแข่งขันได้ สาธารณรัฐเกาหลีจึงต้องมีมาตรการเชิงรุกอีกครั้งหนึ่งเพื่อปฏิรูปการจัด TVE

การจัดระบบ TVE และการฝึกอบรมในปัจจุบัน

ในสาธารณรัฐเกาหลี การจัด TVE เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาโดยจัดสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับหลังมัธยมศึกษา ส่วนการฝึกอบรมอาชีพนอกโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษานอกระบบ

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพ จัดหลักสูตร 3 ปี ต่อจากหลักสูตรประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี หลักสูตรแบ่งออกเป็น 6 สาขา ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านเทคนิค ด้านพาณิชยกรรม ด้านประมง ด้านการอาชีพ และมัธยมศึกษาแบบประสม การศึกษาในระดับนี้มีการฝึกงานภาคสนามด้วยแต่ระยะเวลาการฝึกอบรมแตกต่างกันไปตั้งแต่หนึ่งเดือนถึงสิบสองเดือนขึ้นอยู่กับสาขาอาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพเป็นสถาบันหลักในการผลิตช่างฝีมือให้กับประเทศ ในปี 1997 มีโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนปลายสายอาชีพ 771 แห่ง รับนักเรียนทั้งสิ้น 960,037 หรือคิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิทยาลัยอาชีวศึกษาจัดหลักสูตร 2 ปีหลังมัธยมศึกษา ยกเว้นสาขาการประมงและพยาบาลซึ่งมีระยะเวลาของหลักสูตรสองปีครึ่งและสามปีตามลำดับ จุดมุ่งหมายของการจัดวิทยาลัยชั้นต้นเพื่อผลิตนักเทคนิคระดับกลางที่จะมีความรู้พื้นฐานทางทฤษฎีและทักษะการปฏิบัติที่แข็งแกร่งสามารถสนองตอบต่อความต้องการที่เพิ่มอย่างรวดเร็วของภาคอุตสาหกรรม หลักสูตรพิเศษที่เป็นการรวมรายวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันมีหลายสาขาวิชา ได้แก่ สาขาเทคนิค สาขาเกษตรกรรม พยาบาล การประมง สุขศึกษา บริหารธุรกิจ พาณิชยกรรม และคหกรรม ในปี 1997 มีวิทยาลัยชั้นต้นจำนวน 155 แห่ง รับนักศึกษาได้กว่า 7 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 28 ของจำนวนนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

การฝึกอบรมอาชีพนอกระบบประกอบด้วย การฝึกอบรมโดยภาครัฐและเอกชน การฝึกอบรมอาชีพโดยภาครัฐดำเนินการโดยองค์กรมีชื่อว่า Korea Manpower Agency (KOMA) ซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารของกระทรวงแรงงานและรัฐบาลท้องถิ่น จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมคือ พัฒนาแรงงานกึ่งฝีมือและแรงงานฝีมือ ซึ่งหลักสูตรที่จัดมีระยะเวลาดั้งแต่สามเดือนถึงสองปี KOMA ประสานงานกับสถาบันการฝึกอบรมต่าง ๆ ครอบคลุมสาขาอาชีพมากมาย ส่วนรัฐบาลท้องถิ่นมุ่งเน้นการฝึกอบรมเฉพาะสาขาอาชีพที่จำเป็นต่อการเพิ่มพูนรายได้ให้กับครอบครัวเกษตรกร

การฝึกอบรมอาชีพของภาคเอกชนโดยสถานประกอบการ ได้มีการกำหนดข้อบังคับให้สถานประกอบการต้องจ่ายค่าประกันการจ้างงานตามจำนวนพนักงานของบริษัท เงินประกันดังกล่าวจะเก็บรวมไว้เป็นกองทุนกลางเรียกว่า กองทุนประกันการจ้างงาน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามแผนพัฒนาขีดความสามารถด้านอาชีพประกาศใช้เมื่อเดือนมกราคมค.ศ.1999 โดยเข้ามาทดแทนระบบภาษีการฝึกอบรมที่มีอยู่เดิม นอกจากนี้การฝึกอบรมของภาคเอกชนยังมีการดำเนินการโดยสถานประกอบการที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงแรงงานอีกด้วย

สำหรับระยะเวลาการฝึกอบรมอาชีพมีหลายระยะเวลาดั้งแต่ระยะสั้นจนถึงระยะยาว โดยแบ่งออกเป็น การฝึกอบรมพื้นฐาน การฝึกอบรมเพื่อยกระดับฝีมือ การฝึกอบรมเพื่อ

เปลี่ยนงาน และการฝึกอบรมเพิ่มเติม หลักสูตรการฝึกอบรมครอบคลุมถึง 477 หัวข้อ และ 23 สาขาอาชีพ ในปี ค.ศ. 1997 มีสถาบันการฝึกอบรม 477 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นของเอกชนและจัดฝึกอบรมได้ถึงปีละกว่า 3 แสนคน

การปรับโครงสร้างของระบบ TVE

ในช่วงต้นของทศวรรษ 1960 สาธารณรัฐเกาหลีมีระบบเศรษฐกิจที่แรงงานล้มตลาด มีทรัพยากรธรรมชาติค่อนข้างจำกัด และตลาดภายในประเทศมีขนาดเล็ก ในตอนนั้นรัฐบาลได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจแบบก้าวหน้าพร้อมกับได้ปรับปรุงโครงสร้างระบบการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้ได้กำลังแรงงานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามแผน ผลที่เกิดขึ้นก็คือ การจัด TVE ในระบบอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐ มีการวางแผนการจัดอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานร่วมกัน ในช่วงนั้นรัฐบาลได้ขยายการรับนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา อย่างไรก็ตามโรงเรียนอาชีวศึกษาก็ยังไม่สามารถผลิตแรงงานด้านเทคนิคได้เพียงพอกับการขยายตัวทางอุตสาหกรรม ดังนั้น เพื่อฝึกอบรมกำลังแรงงานได้เพียงพอกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลจึงได้ออกกฎหมายการฝึกอบรมอาชีพในปี 1967 และยังคงให้มีการก่อตั้งสถาบันฝึกอาชีพอีกมากมาย

ในช่วงทศวรรษ 1970 รัฐบาลได้มีการปรับโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเคมีและอุตสาหกรรมหนัก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความต้องการกำลังคนระดับทักษะและระดับฝีมือแรงงาน รัฐบาลจึงเพิ่มความเข้มแข็งการจัด TVE ในระดับมัธยมศึกษา โดยเพิ่มจำนวนสถาบันฝึกอบรมอาชีพของรัฐและออกกฎบังคับให้สถานประกอบการส่วนใหญ่ต้องจัดการฝึกอบรมอาชีพภายในสถานประกอบการ

รัฐบาลได้พยายามจูงใจบริษัทต่าง ๆ ให้จัดการฝึกอบรมภายใน โดยออกกฎหมายพื้นฐานสำหรับการฝึกอบรมอาชีพในปี ค.ศ. 1976 บริษัทขนาดใหญ่ในบางสาขาอุตสาหกรรมถูกกำหนดให้ต้องจัดการฝึกอบรมภายในให้กับลูกจ้าง หากบริษัทไม่จัดการฝึกอบรมตามข้อกำหนดจะต้องจ่ายภาษีการฝึกอบรม ข้อบังคับนี้ในขั้นต้นใช้กับบริษัทที่มีลูกจ้างมากกว่า 500 คน พอถึงปี 1991 ข้อบังคับนี้ครอบคลุมไปถึงบริษัทที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 150 คนขึ้นไป และในปี 1995 ลดลงไปที่ขนาด 100 คนขึ้นไป

การดำเนินการที่คู่ขนานกับการปรับโครงสร้างสำหรับอุตสาหกรรมเคมี และอุตสาหกรรมหนักในช่วงทศวรรษ 1970 คือ รัฐบาลได้ปรับการจัดวิทยาลัยเทคนิค 5 ปี ที่เคยประกอบด้วยการศึกษา 3 ปีในระดับมัธยมศึกษาและ 2 ปีหลังมัธยมศึกษา มาเป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษาขั้นต้น (Junior Vocational Colleges) เพื่อผลิตช่างเทคนิคและวิศวกรที่สามารถปฏิบัติงานเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมเคมี

ในปี ค.ศ. 1973 รัฐบาลได้เริ่มจัดระบบทดสอบคุณสมบัติด้านเทคนิคในระดับชาติ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของแรงงานมีฝีมือและเพื่อยกฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของช่างเทคนิค ระบบดังกล่าวช่วยจูงใจนักเรียนและลูกจ้างได้สำเร็จเพราะสนองความต้องการในการที่จะศึกษาต่อสูงขึ้นและฝึกอบรมด้านอาชีพซึ่งช่วยส่งผลให้แรงงานมีคุณภาพยิ่งขึ้น องค์กรด้านแรงงานและหอการค้าและอุตสาหกรรมได้รับมอบหมายให้จัดทดสอบฝีมือแรงงาน ต่อมาในปี 1996 ปรากฏว่ามีผู้เข้ารับการอบรมเกือบ 5 ล้านคนได้รับใบรับรองคุณสมบัติด้านเทคนิคระดับชาติ

ในทศวรรษ 1980 รัฐบาลได้ขยายโอกาสระดับอุดมศึกษาตามความต้องการของสังคมซึ่งส่วนใหญ่เป็นเหตุผลทางการเมือง รัฐบาลได้เพิ่มความแข็งแกร่งให้กับวิทยาลัยขั้นต้น และจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิด เพื่อจัดสรรโอกาสในการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ทำงาน ดังนั้นจำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันจำนวนนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพและจำนวนผู้ฝึกอบรมในสถานประกอบการเริ่มลดลง เป็นเหตุให้เกิดการขาดแคลนคนงานสายการผลิต โดยเฉพาะสำหรับบริษัทขนาดเล็กและขนาดกลาง

ในทศวรรษ 1990 ระบบเศรษฐกิจประสบสิ่งท้าทายใหม่ ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และกระแสโลกาภิวัตน์ของระบบการค้าและการเคลื่อนย้ายของแรงงาน การพัฒนาของเทคโนโลยี และการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น ทั้ง ๆ ที่ได้มีการขยายโอกาสระดับอุดมศึกษาในทศวรรษก่อนหน้าแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลจึงได้นำมาตรการใหม่ ๆ หลายมาตรการมาใช้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อเตรียมกำลังแรงงานที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมและในขณะเดียวกันก็ลดความกดดันที่จะต้องขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ในทศวรรษที่ 1990 รัฐบาลได้เริ่มใช้นโยบายเพิ่มจำนวนนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพ เพื่อเพิ่มสัดส่วนระหว่างสายสามัญต่อสายอาชีพจากเดิม 68:32 เป็น 50:50

แต่อย่างไรก็ตามแม้ไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นโยบายดังกล่าวได้ช่วยให้สัดส่วนนักเรียนสายอาชีพศึกษาเพิ่มจากร้อยละ 32 ของจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปี 1990 เป็นร้อยละ 39 ในปี 1995 การที่นโยบายเรื่องนี้ไม่ประสบความสำเร็จ เป็นเพราะไม่สามารถจูงใจนักศึกษาให้เปลี่ยนความสนใจไปจากการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาและมาเรียนในสายอาชีพเพื่อให้ได้กำลังคนตามที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ

การจะเพิ่มความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับโรงงานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะในการจัดเทคนิคศึกษาและฝึกอบรม ได้เกิดระบบใหม่เรียกว่า “โปรแกรม 2+1” ในปี 1994 และได้มีการจัดในโรงเรียนต้นแบบ 40 โรงในปี 1998 โปรแกรมดังกล่าวประกอบด้วยการเรียนสายอาชีพในโรงเรียนเป็นเวลา 2 ปี ต่อด้วยการฝึกอบรมภาคปฏิบัติในโรงงานอุตสาหกรรม 1 ปี ตั้งแต่นั้นปี 1999 การใช้ระบบดังกล่าวได้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายเทคนิค

ในปี ค.ศ. 1994 ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของประธานาธิบดี ทำหน้าที่ติดตามและตรวจสอบประสิทธิผลของนโยบายที่จะเพิ่มจำนวนนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับโรงงานอุตสาหกรรมให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ในช่วงปลายปี 1995 จึงได้ข้อสรุปว่ามาตรการต่าง ๆ ที่เคยใช้อยู่เดิมไม่มีความเหมาะสม คณะกรรมการได้เสนอให้ปรับเปลี่ยนนโยบายเสียใหม่ โดยให้เปลี่ยนจากรายจ่ายเชิงปริมาณในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ มาเป็นการปรับปรุงคุณภาพของการอาชีวศึกษาแทน

คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของประธานาธิบดี ได้กำหนดแผนการปฏิรูปอาชีวศึกษาในปี 1996 เป็นการสนองความต้องการทางด้านอุดมศึกษาไปในตัวกล่าวคือ จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปอาชีวศึกษาก็เพื่อจะจัดระบบการอาชีวศึกษาตลอดชีพ การจะบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้จึงตราพระราชบัญญัติ “ธนาคารสะสมหน่วยการเรียนรู้” ขึ้นในปี 1996 โดยอนุญาตให้มีการลงทะเบียนเรียนวิชาต่างๆ ในวิทยาลัยแบบไม่เต็มเวลาได้และใช้การทดสอบเพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นหลัก ซึ่งก็หมายความว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพและคนงานในสถานประกอบการสามารถเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ โดยนักเรียนเหล่านี้ได้รับสิทธิพิเศษในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสาขาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ตนได้เรียนมา

เมื่อมีการนำระบบการศึกษาตลอดชีวิตมาใช้ทำให้จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยชั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น ระหว่างปี 1979 ถึง 1997 จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยเพิ่มขึ้นถึง 11 เท่า และโปรแกรมการศึกษามีหลากหลายโดยเพิ่มจาก 91 รายวิชามาเป็น 361 รายวิชา บนพื้นฐานการปฏิรูปการศึกษา มีการจัดระบบการฝึกอบรมที่ออกแบบให้สนองตอบความต้องการของอุตสาหกรรมโดยวิทยาลัยต้นแบบ 2 แห่ง และมีแผนจะขยายผลต่อไป นอกจากนี้ เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ได้มีการทำโครงการนำร่องโดยเชื่อมโยงหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ให้เข้ากับระบบการศึกษาในวิทยาลัยประเภท 2+2 นักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพได้รับสิทธิพิเศษในการคัดเลือกเข้าเรียนในวิทยาลัยในสาขาที่ตนเรียนมา ในปี 1996 ผู้ที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยเหล่านี้มีสิทธิได้รับอนุสัญญา

แนวโน้มที่มีมาตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1980 เน้นอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มซึ่งต้องใช้ทักษะแรงงานที่มีความซับซ้อนขึ้น จึงพบว่าบริษัทต่าง ๆ ได้พยายามยกระดับทักษะของพนักงานโดยให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมพื้นฐานก่อนเข้าทำงานน้อยลง แม้ว่ากฎหมายว่าด้วยภาษีการฝึกอบรมจะช่วยส่งเสริมการเพิ่มการฝึกอบรมในสถานประกอบการในช่วงต้น แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จในการจูงใจบริษัทต่าง ๆ ได้ลงทุนเพื่อการศึกษาและการฝึกอบรมที่ต่อเนื่องให้กับคนงาน ดังนั้น เพื่อเป็นการจูงใจและสนับสนุนให้สถานประกอบการจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ทำงาน รัฐบาลจึงได้ออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอบรมอาชีพในปี 1999 โดยกำหนดว่า บริษัทที่มีคนงานมากกว่า 50 คน ในทุกภาคอุตสาหกรรมจะต้องจัดโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะในการทำงานให้กับลูกจ้างและคนที่กำลังหางานทำ

ตั้งแต่ช่วงหลังของปี 1997 สาธารณรัฐเกาหลีต้องประสบปัญหาการว่างงานอย่างไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งอัตราการว่างงานสูงขึ้นถึงร้อยละ 8 ในเดือนกันยายน 1998 จากที่เคยอยู่ที่ระดับร้อยละ 2.6 ในปี 1997 การว่างงานยังคงคาดว่าจะสูงขึ้นต่อไปในปี 1999 รัฐบาลได้จัดโปรแกรมการฝึกอบรมพิเศษสำหรับผู้ว่างงาน โดยถือเป็นมาตรการผ่อนคลายทางสังคม ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 1998 มีการจัดฝึกอบรมกว่า 3,000 หลักสูตรในสถานฝึกอบรมเกือบ 1,000 แห่ง

สิ่งท้าทายในศตวรรษที่ 21 และยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันปัญหา

เป็นที่คาดหมายว่าแนวโน้มของกระแสโลกาภิวัตน์ในด้านการค้าและการเคลื่อนย้ายของแรงงาน การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและปัญหาการว่างงานอันเป็นผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ จะยังคงมีต่อไปในศตวรรษที่ 21 แนวโน้มนี้จะมีส่วนส่งเสริมอัตราการเปลี่ยนแปลงของระบบโครงสร้างอุตสาหกรรมและรูปแบบของการจ้างงาน

ผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับตลาดแรงงานในปัจจุบัน คือ งานบางประเภทลดปริมาณความต้องการลง ในขณะที่บางงานมีการขยายตัวและเพิ่มบทบาท งานบางประเภทต้องการทักษะใหม่หรือแตกต่างไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้เป็นที่คาดการณ์อีกว่าปริมาณความต้องการกำลังคนในอุตสาหกรรมเทคนิคและอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งต้องใช้บุคลากรที่มีการศึกษาและทักษะระดับสูงจะมีเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันความต้องการกำลังคนที่มีทักษะต่ำจะลดลง ลูกจ้างเป็นจำนวนมากจะต้องมีการเปลี่ยนงาน หรืออาจรุนแรงถึงขั้นต้องเปลี่ยนอาชีพหลายครั้งในช่วงชีวิตการทำงาน การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานมีนัยสำคัญต่อการจัดการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการศึกษาต่อเนื่องทางด้านเทคนิคและอาชีพเพื่อปรับระดับความรู้และทักษะให้ทันสมัยตลอดเวลา

ในความพยายามที่จะสนองตอบต่อสิ่งท้าทายใหม่ ๆ ของศตวรรษที่ 21 รัฐบาลเกาหลีจึงได้สนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาอย่างไม่หยุดยั้ง โดยมีการกำหนดข้อเสนอแนะและมาตรการดังต่อไปนี้

1) หลักสูตรแกนกลางควรปรับใหม่ให้เน้นวิชาพื้นฐานโดยไม่ควรมีวิชาเฉพาะทักษะที่เป็นแกนหลักสำหรับนักเรียน จะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่ามีอะไรบ้างและจะต้องให้บูรณาการไว้ในหลักสูตรพื้นฐาน โดยครอบคลุมตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 10 ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกรอบของหลักสูตรฉบับที่ 7 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นไป จะต้องมีการปรับปรุงความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แรงงานในอนาคตสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้เหล่านั้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ที่กล่าวมานี้หมายความว่าความรู้พื้นฐานจะต้องเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องได้ เรียกแกนกลางนี้ว่า “ความรู้สามัญ”

2) การบูรณาการหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถบูรณาการหลักสูตรวิชาสายสามัญและอาชีพเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกวิชาตามความสนใจในชั้นปีที่ 2 และ 3 มาตรการนี้ช่วยให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่จะเรียนต่อในระดับสูงขึ้นหรือจะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ โรงเรียนที่บูรณาการหลักสูตรทั้งสองสายเข้าด้วยกัน จะทำให้หลักสูตรในวิชาบังคับลดลงและเพิ่มวิชาเลือกมากขึ้น

3) การศึกษาตลอดชีวิตจะต้องได้รับการส่งเสริมให้มากขึ้นเพื่อให้ประชาชนทุกระดับและทุกวัยได้รับประโยชน์ แนวโน้มทางการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปโดยมีนักเรียนจำนวนมากต้องการศึกษาต่อในระดับหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยโพลีเทคนิค วิทยาลัยชั้นต้น จึงควรเพิ่มความเข้มแข็งให้กับโปรแกรมการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกวัยได้รับการศึกษาเพื่ออาชีพอย่างต่อเนื่องในการนี้ช่องทางในการเข้าถึงบริการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมต้องมีความยืดหยุ่น

4) ระบบการส่งต่อจากโรงเรียนสู่สถานที่ทำงานจะต้องทำให้เป็นรูปธรรม โดยเริ่มเตรียมการตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา โดยรวมพลังทั้งหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานด้านพัฒนาแรงงาน และหน่วยงานพัฒนาเศรษฐกิจ เป้าหมายของการสร้างระบบส่งต่อก็เพื่อให้การเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นไปอย่างราบรื่นสำหรับทุกคน ทั้งกลุ่มที่ประสงค์จะเรียนต่อในระดับวิทยาลัย และกลุ่มที่ไม่ต้องการเรียนต่อ กลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ระบบดังกล่าวมีเป้าหมายให้นักเรียนได้เตรียมตัวสำหรับงานที่แท้จริง โดยไม่ปิดกั้นโอกาสในการศึกษาหรือการทำงาน ระบบการส่งต่อมีองค์ประกอบดังนี้

- (ก) การเรียนรู้ในสถานที่ทำงาน
- (ข) การเรียนรู้ในโรงเรียน
- (ค) การจัดกิจกรรมเชื่อมต่อระหว่างรูปแบบ(ก)และ(ข)
- (ง) โปรแกรมการสร้างจิตสำนึกในอาชีพ

5) การฝึกอบรมในสถานประกอบการต้องได้รับการสนับสนุน โรงงานอุตสาหกรรมที่เน้นการลงทุนทางด้านเทคโนโลยีจะต้องการการยกระดับความรู้และทักษะซึ่งโรงเรียนในระบบปกติไม่สามารถจัดให้ได้ ดังนั้น โรงงานเหล่านี้จึงมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดในการฝึกอบรมเพื่อให้คนงานได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับเทคโนโลยีในอนาคตได้

อย่างรวดเร็ว สถานประกอบการต้องมีบทบาทเป็นสถานที่เพื่อการเรียนรู้ไม่ใช่เป็นเฉพาะที่ทำงานอย่างเดียว ฉะนั้น นโยบายด้านการฝึกอบรมจึงต้องจูงใจให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดฝึกอบรมให้กับพนักงานของตนอย่างจริงจัง